O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

Kuch — adolatda

Adolat

O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy-siyosiy va huquqiy gazetasi

1995 yil 22 fevraldan chiqa boshlagan * 2002 yil 16 avgust * juma * № 32 (371) * sotuvda erkin narxda

Ўзбекистон Мустақиллигининг 11 йиллигига

«АССАЛОМ САМАРҚАНД – ШАРҚ ДУРДОНАСИ»

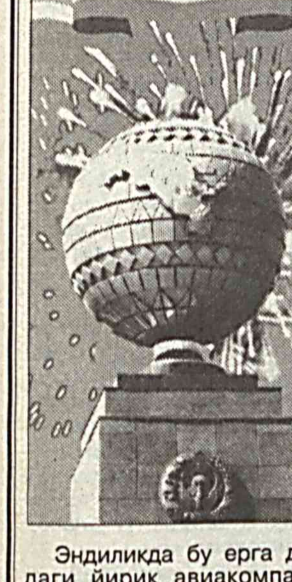

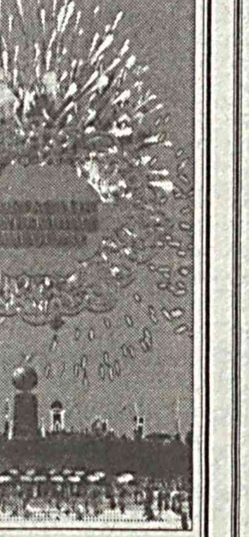

Дунёда бир биридан гўзал, мафтункор, шаҳарлар кўп. Мозийнинг сиру синоатларини ўзида мужассам этган инсон хотиротида ўчмас из қолдирган табаррук қадамжолар кўп. Лекин Самарқанд барчасидан гўзал, пурмаъно шаҳар.

Мамлакатимизнинг йирик илмий-маданий марказларидан бири бўлган Самарқанд истиқлол йилларида янада гуллаб-яшнади. Шўролар даврида нилий гумбазли масжид мадрасалари билан ном чиқарган кўҳна шаҳар қиёфасига янги, мукаммал чизгилар битилди. Ўнлаб маъмурий, маданий бинолар, йўл ва кўприклар, обод, серфайз, бозорлар, мактаб, шифохоналар, хиёбонлар барпо этилди. Тарихи асрларга туташ маъмурий обидалар қайта таъмирланди. Буюк ипак йўлидаги қадим манзилгоҳлар яна сайёҳлар эътиборига тушди. ЮНЕСКО дастури асосида Самарқандни халқаро туризм марказига айлантириш учун бошланган эзгу саъй-ҳаракатлар илк меваларини бера бошлади. Олис-яқиндан ташриф буюраётган хорижий сайёҳлар сони сезиларли даражада кўпайди.

Туризм истиқболли соҳа эканлигини назарда тутган ҳолда сайёҳлик инфратизимини ривожлантириш борасида хорижий фирма ва компаниялар билан ҳамкорлик кенгайтирилмоқда. Аввало Самарқанд тайёрагоҳи япониялик инвесторлар иштирокида қайта таъмирланиб халқаро тайёрагоҳ мақомини олганлигини таъкидламоқ жоиздир.

Эндиликда бу ерга дунёдаги йирик авиакомпанияларнинг «Боинг» сингари катта, оғир юкли самолётлари ҳам бемалол қўниб ўтмоқда.

Шугина эмас шаҳар ҳудудида халқаро андозаларга мос келадиган яна иккита йирик меҳмонхона, шаҳар атрофидаги ҳалқа йўллар чеккасида эса ўнлаб шинам автокомпаниялар, хусусий меҳмонхоналар барпо этилди. Айни пайтда Университет хиёбонида навбатдаги халқаро меҳмонхона қурилиши жадал суръатларда давом эттирилмоқда.

Қадимда Регистон атрофидаги карвонлар тўхтаб ўтадиган жойда заргарлик, зардўзлик, мисгарлик сингари 100 дан ортиқ ҳунармандчилик расталари ўрин олган экан. Хорижий сайёҳларни ўтмиш анъаналари билан яқиндан таништириш мақсадида бу ҳунармандчилик расталари қайта тикланди ва ижод намуналари кенгроқ намойиш этиладиган бўлди.

– Яқинда Америка Қўшма Штатларининг Филадельфия шаҳридаги картиналар галереясида юзга яқин асарларим билан иштирок этиб қайтдим, – дейди самарқандлик рассом, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Нуриддин Калонов. – Американикларнинг Самарқандга, унинг тарихи ва маданиятига қизиқишлари катта экан. Галереянинг улкан кўргазмалар зали 20 кун давомида Ўзбекистон вакилининг ижод намуналари билан банд бўлди. Минглаб санъаткорлар ташриф буюришди. Пировардида халқаро галереянинг энг яхши асарлар учун бериладиган дипломи билан тақдирландим. Энг муҳими, америкаликларнинг жонажон Самарқандим ҳақидаги тасаввурларини бойитганимдан хурсандман. Мени ижодкор сифатида чет элларда ҳам тан олишаётган экан, бу аввало истиқлол шарофатидан деб биламан.

Ҳа, истиқлол туфайли юзага келган имкониятлар нафақат санъат, балки иқтисодий, ижтимоий-маданий соҳаларда ҳам яққол намоён бўлмоқда. Самарқанд ва самарқандликлар ҳаётида туб ўзгаришларга олиб келмоқда. Ўзбекистон–Туркия ҳамкорлигидаги «Самкочавто» қўшма корхонаси автомобилсозлик соҳасидаги муҳим ижобий ютуқ сифатида баҳоланмоқда. Эндиликда бу корхонанинг ихчам, тезюрар автобуслари нафақат республикамиз балки Россия, Украина сингари Ҳамдўстлик мамлакатларида ҳам ўз харидорларини топа олди. Эътиборлиси шундаки, «Самкочавто» автомобиллари бутловчи қисмларининг тобора кўпроқ миқдори маҳаллий саноат корхоналарида ишлаб чиқарилмоқда. Шунинг баробарида ҳамкор корхоналарда ўнлаб янги иш ўринлари яратилмоқда.

Самарқанддаги яна бир саноат гиганти – «Сино» акциядорлик компанияси Италия технологияси асосида буткул қайтадан жиҳозлантирилди. Истиқлолнинг 11 йиллик байрами кунларида бу ерда юқори сифатли экспортбоп рўзғор ускунаси ишлаб чиқарилади. «Киноп», лифтсозлик заводларидаги иш мароми ҳам саноатда ислоҳотлар аниқ мақсадларни кўзлаб амалга оширилаётганидан далолатдир.

– Шу йилнинг ўтган 7 ойи мобайнида 48 миллиард 252 миллион сўмлик саноат маҳсулотлари ишлаб чиқарилди, – дейди шаҳар ҳокимининг иқтисодиёт масалалари бўйича ўринбосари Ашраф Аббосов. – Бу борадаги ўсиш суръати ўтган йилнинг шу давридагидан анча юқори. Корхоналарни кредитлаш, янги технологияга кўчириш изчил давом эттирилмоқда. Бугун 16 та йирик ва ўрта корхона инвестиция дастуридан жой олган. Улар маҳсулотини жаҳон бозорига олиб чиқиш имкониятлари кенгайди.

Ҳа, Самарқандда ислоҳотлар инсон манфаатларига, унинг яхшироқ яшашига хизмат қилмоқда. Шу мақсадда бошланган қурилишлар ҳозир ҳам юксак суръатларда давом эттирилмоқда. Боғишамол туманида бунёд этилган халқаро теннис корти мана бир неча йилдирки, йирик мусобақалар марказига айланган. Спортнинг оммавийлигини ошириш мақсадида яна кўплаб ўйингоҳлар барпо этилмоқда.

Самарқанддаги ўнлаб замонавий коллежлар, академик лицейларни айтмайсизми?! Банк, иқтисодиёт, туризм, енгил саноат, маиший хизмат, компьютер технологиялари соҳаларини ўз ичига олган коллежларда истиқлол жонкуярлари бўлган ёшлар таълим олишмоқда. Ватанга муносиб фарзандлар бўлиб вояга етишишмоқда.

Ёш авлодга ғамхўрлик, улар учун қулай шароитларни муҳайё этиш шаҳардаги корхона, ташкилот ва фирмалар учун шарафли ишга айланган. Яқиндагина Боғишамол туманида «Афина» деб номланган янги чўмилиш ҳавзаси қуриб фойдаланишга топширилди. Бу ерда болалар ўзларини эртаклар оламига тушиб қолгандек ҳис этишмоқда.

– Муҳими, истиқлол одамлар онгида ўзгариш ясай олганлигида, – дейди «Адолат» СДП Самарқанд шаҳар Кенгашининг биринчи котиби Мамаюсуф Салимов. – Энди самарқандликлар ўз шаҳарларини обод ва озод Ватаннинг бир бўлаги сифатида чуқур қадрлай бошладилар. Уни кўркам ва ораста шаҳарга айлантириш учун маҳаллаларда, корхоналарда бошланган катта ҳашарларда кексаю-ёш баравар иштирок этмоқда. Халқ улуғ қудрат. Шу туфайли қисқа вақтда шаҳар қиёфаси тубдан яшарди. Ариқ, анҳорлар тозаланди, гулу гулзорлар барпо этилди. Янги чойхона, оромгоҳлар қурилди. Темирйўл туман маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш кенгашининг маркази жойлашган ҳашаматли бино шулар жумласидандир.

Истиқлол туфайли Самарқанд кўркам қиёфаси билан яна жаҳонга юз тута бошлади. Дунёдаги ўнлаб машҳур фирма ва компаниялар ўзларига муносиб шерик излаб бу ерга келишмоқда. Мукаммал алоқа тизимига эга бўлган «Ўздунробита», «Коском», «Юнител» қўшма корхоналари ана шу ҳамкорлик самарасидир. Самарқандда «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивалини ўтказиш аллақачон анъанага айланганини, ўзбек санъати Регистон саҳнасидан дунё бўйлаб парвоз этаётгани ҳам фахрлидир. Бу ерга ташриф буюраётган хорижий мусиқашунослар ҳар гал кўҳна заминга қадам қўйишлари ҳамоно «Ассалом Самарқанд – Шарқ дурдонаси» деб қўшиқ бошлайдилар.

Самарқанд дилларни дилларга, элларни элларга бирлаштирувчи оҳанграбо шаҳар! Унинг келажаги ўтмиши сингари умрбоқий салоҳиятли, жозибали. Шундай масканда униб-ўсган кишиларнинг бахти толеи доимо кулиб турсин.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ,
«Адолат»нинг ўз мухбири.

СУРАТЛАРДА: 1.2.3. Самарқанд шаҳрининг бугунги кўринишлари. 4. Самарқанддаги «Нафис» чинни заводида истиқлол байрамига атаб ажойиб совғабоп буюмлар тайёрланмоқда. 5. «Самкочавто» қўшма корхонасининг йиғув цехида иш қизғин. 6. «Сино» музлатгичлар корхонаси Италия технологияси билан қайта жиҳозлантирилди.

Муаллиф олган суратлар.

2003 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ЛОЙИҲАСИ МУҲОКАМАДА

14 август куни Оқсарой қароргоҳида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ҳузурида 2003 йил Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети лойиҳаси масаласи бўйича йиғилиш бўлиб ўтди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ў. Султонов, Вазирлар Маҳкамаси мажмуалари, республика иқтисодий идоралари раҳбарлари иштирок этди.

Муҳокамага қўйилган бюджет лойиҳаси асосий макроиқтисодий кўрсаткичлар прогнозидан келиб чиқиб, жорий йилга нисбатан ялпи ички маҳсулотнинг ўсиши ва инфляция даражасининг пасайиши эътиборга олинган ҳолда шакллантирилган.

Бюджет лойиҳасини шакллантиришда хўжалик субъектларининг иқтисодий эркинлигини кенгайтириш, айланма маблағларини кўпайтириш, ишбилармонлик фаоллигини ошириш учун хўжалик субъектларининг солиқларини камайтириш масаласига катта эътибор берилган. Шу мақсадда юридик шахсларнинг даромади (фойдаси)га солинадиган солиқ ставкасини 4 фоизга ва меҳнатга ҳақ тўлаш жамғармасидан ижтимоий суғуртага мажбурий тўловлар бўйича ставкани 2,8 фоизга камайтириш режалаштирилмоқда.

Шунингдек, тўловчиларнинг иккинчи ва учинчи гуруҳлари бўйича солиқ ставкасини пасайтириш ҳамда паст ставкалар бўйича солиққа тортиладиган гуруҳлар бўйича умумий даромад чегараларини кенгайтириш эвазига жисмоний шахсларнинг даромадларига солинадиган солиқларни ўртача 10 фоизга камайтириш кўзда тутилган.

Солиқ солинадиган базани кенгайтириш ва солиқлар тўлиғича йиғилишини таъминлаш бўйича чора-тадбирларни амалга оширишга алоҳида эътибор қаратилди. Молия, солиқ ва божхона идораларига солиқлар ва тўловлар тўлиғича йиғилишини таъминлашнинг аниқ йўналишлари ва механизмини белгилаш, солиқ тўлашдан бўйин товлаш ҳолатларига йўл қўймаслик юзасидан топшириқлар берилди.

Табиий, моддий-техник ресурслардан самарали ва тўғри фойдаланишни рағбатлантириш мақсадида бюджетнинг умумий даромадларини шакллантиришда ресурс ва мол-мулк солиқлари ролини янада оширишга муҳим аҳамият берилмоқда.

Бюджет маблағларидан фойдаланиш қисмида уларнинг ижтимоий йўналтирилганлигини кучайтиришга эътибор берилган. Ижтимоий соҳа ва аҳолини ижтимоий ҳимоялашга йўналтирилаётган харажатлар улушини 2002 йил бюджети умумий харажатларининг 47,2 фоиздан 2003 йилда 52 фоизгача ошириш кўзда тутилган. Шу билан бирга, касб-ҳунар коллежлари ва академик лицейлар қурилиши, уй-жой хўжалиги инфратузилмасини ривожлантириш, қишлоқни ичимлик суви ва табиий газ билан таъминлашни қабул қилинган дастурларга мувофиқ молиялашни таъминлаш вазифаси юклатилди.

Маблағларни самарасиз, мақсадсиз сарфлашни қисқартириш, давлат бошқаруви идораларига кетаётган харажатларни янада камайтириш йўли билан бюджет харажатларини тежаш назарда тутилган.

2003 йилда инвестицияларнинг умумий ўсиши прогноз қилингани ҳолда бюджет маблағлари ҳисобидан уларнинг ҳажмини камайтириш ва корхоналарнинг ўз молиявий манбалари аҳамиятини ошириш, бевосита инвестициялар жалб этиш режалаштирилган.

Муҳокама натижаларига кўра, 2003 йилда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш ва республикани ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг равшан белгилаб берилган асосий устуворликларидан келиб чиқиб, бюджет лойиҳасини такомиллаштириш юзасидан аниқ топшириқлар берилди.

Бу, авваламбор, иқтисодиётнинг барқарор ва жадал ривожланишини таъминлаш, қатъий пул-кредит сиёсатини олиб бориш, пул маблағларининг банкдан ташқари айланмасини камайтириш, пул тизимини ва миллий валюта курсини янада мустаҳкамлаш ва миллий валютанинг жорий операциялар бўйича алмашинишини таъминлашдан иборат.

Маҳсулотлар рақобатбардошлиги ва сифатини оширишга алоҳида эътибор қаратган ҳолда кичик ва ўрта бизнес, хусусий тадбиркорлик ривожланиши учун қўшимча рағбатлантирувчи омилларни яратиш ва амалга ошириш, ялпи ички маҳсулотни шакллантиришда ва ички бозорни мамлакатимизда ишлаб чиқарилган истеъмол товарлари билан тўлдиришда уларнинг аҳамиятини кучайтириш ҳам шулар жумласидан.

Шунингдек, қишлоқда, коммунал хўжаликда иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, мелиорация ва ирригация тизимларини ривожлантириш ва бошқалар кўзда тутилган.

Йиғилиш якунларига кўра Вазирлар Маҳкамасига иқтисодий идоралар билан биргаликда 2003 йилги Давлат бюджети лойиҳасини такомиллаштириш ва жорий йилнинг 15 сентябригача Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси муҳокамасига киритиш вазифаси юклатилди.

ЭНГ УЛУҒ БАЙРАМГА ҲОЗИРЛИК ҚИЗҒИН

Вазирлар Маҳкамасида Мустақилликнинг ўн бир йиллик байрамига тайёргарлик кўриш ва ўтказиш республика комиссиясининг мажлиси бўлиб ўтди.

Бош вазир ўринбосари, мазкур комиссия раиси Ҳ. Кароматов бошқарган мажлисда байрам тантаналарига тайёргарлик жараёни ва бу борада жойларда амалга оширилиши лозим бўлган ишлар муҳокама этилди.

Ўзбекистон халқ шоири А. Орипов мамлакатимизнинг мустақиллик майдонида ўтказиладиган асосий тантаналар сценарийси ҳақида ахборот берди.

Байрам томошалари дастурида истиқлол йилларида эришилган ютуқлар, юртимиздаги бунёдкорлик ишлари, тинчлик ва фаровонлик йўлида фидокорона меҳнат қилаётган юртдошларимиз сиймоси юксак бадиий ифодалар воситасида акс эттирилади. Санъатимизнинг янги-янги қирралари намоён бўлади, ёш истеъдодлар кашф этилади, улуғ айём мазмун-моҳиятига мос замонавий куй-қўшиқлар, рақслар яратилади.

Қарияларни қадрлаш йили муносабати билан байрам дастурида инсон қадр-қиммати, кекса авлодга кўрсатилаётган ҳурмат-эҳтиром, ўзбекона бағрикенглик ва меҳрибонлик, миллатлараро тотувлик каби қадриятларни тараннум этишга алоҳида эътибор қаратилади.

Бу йил Шаҳрисабзнинг 2700 йиллиги ҳамда Нукуснинг 70 йиллиги кенг нишонланади. Байрам дастурида ушбу саналарга ҳам алоҳида эътибор берилади. Майдонга ўрнатилган улкан экранда истиқлол йилларида мамлакатимизда қўлга киритилган ютуқлар намойиш этилади.

Байрам тантаналари ер сунъий йўлдоши орқали элликдан зиёд мамлакатга тўғридан-тўғри узатилади.

Мажлисда вилоятларда ҳам истиқлол байрамини юқори савияда ўтказиш учун барча чора-тадбирларни кўриш зарурлиги уқтирилди. Ҳокимликлар, алоқадор ташкилотларга тегишли топшириқлар берилди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президенти Давлат маслаҳатчисининг ўринбосари А. Мелибоев иштирок этди.

Олий Мажлиснинг IX сессияси олдидан

ҚЎМИТАЛАР ЙИҒИЛИШИ

Олий Мажлис Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитасининг йиғилиши бўлиб ўтди.

Мазкур қўмита раиси А. Турсунов бошқарган йиғилишда Олий Мажлис тўққизинчи сессияси кун тартибига киритилган масалалар, шунингдек, қўмитанинг саккизинчи сессиядан кейин ўтган даврдаги иш фаолияти ҳамда «Мудофаа тўғрисида»ги Қонуннинг Самарқанд ва Бухоро вилоятларидаги ижросига оид масалалар муҳокама этилди.

Йиғилишда парламентнинг бўлажак сессияси кун тартибига киритилган масалалар юзасидан қўмита аъзолари ўз фикр-мулоҳазаларини билдирди. Қўмита томонидан Олий Мажлиснинг икки сессияси оралиғидаги даврда амалга оширилган ишлар танқидий баҳоланиб, сайловчилар ишончини оқлаш учун янада фаолроқ ишлаш зарурлиги таъкидланди.

Самарқанд ва Бухоро вилоятларида «Мудофаа тўғрисида»ги Қонун талаблари асосида ёшларни ҳарбий хизматга тайёрлаш бўйича амалга оширилган ишлар таҳлил этилди, ушбу вилоятларда қонун ижросини таъминлашда муайян камчилик ва нуқсонлар мавжудлиги, уларни тезда бартараф этиш учун тегишли чора-тадбирлар кўриш зарурлигига эътибор қаратилди.

* * *

Олий Мажлис Норматив-ҳуқуқий атамалар комиссиясининг ҳам йиғилиши бўлиб ўтди. Уни комиссия раиси М. Миролимов бошқарди.

Йиғилишда Олий Мажлиснинг навбатдаги сессияси кун тартибига киритилган янги таҳрирдаги «Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида»ги ҳамда «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги қонунлар лойиҳалари муҳокама қилинди.

Комиссия аъзолари мазкур қонунлар лойиҳалари юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдирди.

(ЎзА).

Бугун қаёққа қараманг елкасига катта сумкасини илиб бозорма-бозор югуриб юрган тадбиркорларни кўрасиз. «Нима қилибди, тирикчилик илинжи-да, бир сўмини икки сўм қилса қайтанга яхши эмасми» деган фикр беихтиёр кўнглингиздан кечади. Тўғри, кимнинг нима иш билан шуғулланиши ўзига, ўзининг инон-ихтиёрига боғлиқ. Қолаверса, жонажон мамлакатимизда ишбилармонлик ва тадбиркорликни ривожлантиришга катта эътибор берилмоқда. Шу соҳага йўналтирилган қонун ва қарорлар орқали хусусий тадбиркорлар, ишбилармонларнинг самарали фаолият кўрсатишига барча шарт-шароитлар яратиб берилаяпти. Айниқса, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг шу йилнинг 6 майида «Жисмоний шахслар томонидан Ўзбекистон Республикаси ҳудудига товарлар олиб келинишини тартибга солиш тўғрисида» қабул қилинган 154-сонли қарори бу борада муҳим аҳамият касб этаяпти.

Қарор ва ижро

ТАДБИРКОРЛАР МАНФААТИНИ КЎЗЛАБ

Қарорга мувофиқ жисмоний шахслар томонидан Ўзбекистон Республикаси ҳудудига товарлар олиб келиниши тартибга солинмоқда. Ўз навбатида улар юкларини божхонада расмийлаштириш тартиби ҳам соддалаштирилмоқда. Қарорда кўрсатилганидек, шу йилнинг 1 июнидан буён тижорат фаолияти учун мўлжалланган товарларни олиб келувчи жисмоний шахслар экспорт-импорт операцияларини амалга ошириш, улгуржи ва чакана савдо қилиш ҳуқуқи билан якка тартибдаги тадбиркорлар сифатида белгиланган тартибда мажбурий рўйхатдан ўтказилмоқда. Шу билан биргаликда жисмоний шахслар томонидан олиб келинадиган товарлардан қўшилган қиймат солиғи, божхона божлари ва йиғимлар ўрнига ягона божхона тўлови тўлашни назарда тутувчи божхона тўловлари ундирилишининг соддалаштирилган тартиби амал қилмоқда. Қарорнинг яна бир муҳим жиҳати шундаки, юридик шахс ташкил этмасдан экспорт-импорт операцияларини амалга ошириш, улгуржи ва чакана савдо қилиш ҳуқуқи билан якка тартибдаги тадбиркорлар сифатида белгиланган рўйхатдан ўтказилган жисмоний шахслар томонидан олиб келинган товарларни сотиш товарларнинг Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб кирилганлигини ва божхона тўловлари тўланганлигини тасдиқловчи ҳужжатлар мавжуд бўлган тақдирдагина амалга оширилаяпти. Энг муҳими эса қарорнинг 6-бандида белгилаб қўйилганидек, Давлат солиқ қўмитаси Назорат тафтиш Бош бошқармасининг ва Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси ҳузуридаги солиққа оид жиноятларга қарши курашиш департаментининг мансабдор шахсларига Ўзбекистон Республикаси назорат органлари фаолиятини мувофиқлаштирувчи республика кенгаши билан келишилган ҳолда импорт қилувчи жисмоний шахсларда тижорат фаолияти учун мўлжалланган товарларнинг Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб келинишини тасдиқловчи ҳужжатлар мавжудлигини режадан ташқари текшириш ҳуқуқи берилди. Кўрсатиб ўтилган ҳужжатлар мавжуд бўлмаган тақдирда товарнинг мусодара қилиниши қатъий белгилаб қўйилди.

Мазкур қарорни ҳаётга тадбиқ этиш юзасидан туманимиз прокуратураси ва унинг ҳузуридаги Солиққа оид жиноятларга қарши курашиш бўлими, туман Давлат солиқ инспекцияси билан биргаликда қатор ишлар олиб борилмоқда. Ўтган қисқа вақт ичида қарорнинг қатъий бажарилишини таъминлаш юзасидан юқорида қайд этиб ўтилган идоралар билан ҳамкорликда тадбирлар ўтказилиб, уларнинг натижаларига кўра маъмурий ҳуқуқбузарликка оид 8 та иш қўзғатилди. Маъмурий ишлар бўйича 110 минг 500 сўм жарима қўлланилди. 39450 сўм молиявий жарима солинди. 756 минг сўмлик товарлар мусодара қилиниб, битта жиноят иши қўзғатилди.

«Подъёмник» акционерлик жамиятига қарашли «Ёруғлик» дўконида ўтказилган текширишда сертификати ва ҳужжати бўлмаган 90 шиша, жами 79 минг 55 сўмлик спиртли ичимликлар ва пиво маҳсулотлари сотилаётганлиги аниқланди. Шу йилнинг 1 июлида «Диёр–нур» хусусий фирмасига қарашли савдо дўконида олиб борилган қисқа муддатли текширув жараёнида сифат сертификати бўлмаган, божхона ҳужжатисиз сотилаётган 138,6 минг сўмлик пиво ва Қозоғистон Республикасида ишлаб чиқарилган 20,1 минг сўмлик яхна ичимликнинг сотувга қўйилганлиги фош этилди. Иккала ҳолатда ҳам ноқонуний тарзда яширин равишда сотилаётган маҳсулотлар вақтинчалик олиб қўйилди.

Шунингдек, 13 июль куни туман прокуратураси ҳузуридаги солиққа оид жиноятларга қарши курашиш бўлими ходимлари туман ДСИ ходимлари билан ҳамкорликда «Шимолий» темир йўл вокзалини ер ости ўтиш қисмида хусусий тадбиркордан Хитойда ишлаб чиқарилган сертификати ва божхона ҳужжатлари бўлмаган жами 216 дона, умумий қиймати 756 минг сўмлик қуёш нуридан ҳимоя қиладиган кўз ойнаклар вақтинчалик олиб қўйилди. Бу маҳсулотларнинг ҳаммаси сақлаш учун махсус дўконга юк хати орқали топширилди. Шунингдек, мазкур қарор ижроси юзасидан Миробод тумани ҳокимиятининг тадбиркорлик субъектларини рўйхатга олиш бўлимида текширув ўтказилиб, аниқланган камчиликларни бартараф этиш юзасидан туман ҳокими номига тақдимнома киритилди.

Туман прокуратураси томонидан тадбиркорлар, аҳоли ўртасида, иш жойларида, бозорларда Вазирлар Маҳкамасининг 154-сонли қарорининг моҳиятини кенг тушунтириш юзасидан 23 та тадбир ўтказилди. Шундан биттаси радиода, еттитаси улгуржи чакана савдо тизимларида, 9 таси тадбиркорлар билан, 6 таси аҳоли ўртасида ўтказилиб, истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, бозорларни сифатли маҳсулот билан таъминлаш, импорт маҳсулотларини келтиришда белгиланган тартибга риоя этиш бўйича тарғибот ишлари олиб борилди. Қолаверса, аҳолига бу муҳим қарор билан танишиш имкониятини янада кўпайтириш мақсадида бозорларда, аҳоли гавжум жойларда қарор акс эттирилган варақалар осиб қўйилди. Айни пайтда ҳам қарорнинг беқиёс аҳамияти юзасидан жойларда кенг тушунтириш ишларини олиб боряпмиз. Шунга монанд кўпчилик уни астойдил қўллаб-қувватламоқда.

Сарвар АЛИЕВ,
Тошкент шаҳар Миробод тумани прокурори, адлия катта маслаҳатчиси.

«БИЗ ҲЕЧ КИМДАН КАМ ЭМАСМИЗ!»

– дейди Амударё тумани ҳокими, Олий Мажлис депутати Ражаббой Йўлдошев

Туманимиз аҳли халқ хўжалигининг асосий тармоғи бўлган деҳқончилик соҳасида бор имкониятлардан оқилона фойдаланган ҳолда меҳнат қилаяпти. Бу йил об-ҳавонинг ноқулай келганига қарамасдан режадаги 16 минг гектар майдонга чигит қадалди. 3 минг гектар ерга эса кузги буғдой экишни режалаштирганмиз. Айни кунда хўжалигимиз далаларида жорий йил режаларини уддалашга имкон бергудек миқдорда асос яратилмоқда.

Ҳамма жойда бўлгани каби бугунги кунда бизлар ҳам ўтган давр мобайнида, аниқроғи, мустақиллик даврида қандай ишларни амалга оширганлигимизни сарҳисоблар қилаяпмиз. Мустақилликнинг ўтган йиллари биз учун чинакамига янгиланиш даври бўлди.

Қишлоқ хўжалиги экинлари парвариши учун кейинги икки йил ичида лизинг асосида туманимизга 140 тадан зиёд техника келтирилган эди. Бу йил яна янги трактор учун тегишли шартномалар туздик.

Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарори билан туманимиздаги 9 та хўжаликни фермер хўжаликлари бирлашмаларига айлантирдик. Бу яқин йиллар ичида ўз самарасини беришига ишонаман. Чунки бунинг дастлабки натижалари дала ишларида ўз ифодасини топмоқда. Масалан, ёнилғини тежаш, техникаларнинг соз ва унумли ишлашига эришиш, минерал ва маҳаллий ўғитлардан самарали фойдаланиш, ортиқча чиқитга йўл қўймаслик, мавсум жараёнида вақтнинг ғаниматлигига яхши эътибор бериш каби тушунчалар ҳар бир меҳнатчида шаклланмоқда.

– Туманда асосий тармоқлардан бири бўлган чорвачиликни ривожлантириш юзасидан қандай иш олиб бораяпсизлар?

– Шуни айтиб ўтиш зарурки чорвачилик ҳеч қачон қолоқ соҳа ҳисобланган эмас, фақат уни мақсадли равишда ривожлантира билиш зарур.

Инсоният ўз тирикчилиги учун ўзига фойдали соҳаларни асрдан асрга қадар олиб ўтган. Зарарли соҳа табиийки, йўқолиб бораверган. Шунга монанд халқимиз асрлар мобайнида сигир боқиб, тирикчилик қилган, чорвачиликда илк амалий тажриба тўплаган. Бу тажрибалар бизда эндиликда тобора бойитилмоқда. Мана «Хўжақул» фермер хўжалигини олайлик. Исроил технологияси асосида сутни қайта ишлаш саноатини қишлоқ хўжалигига жорий қилдик. «Эрлапас» фермер хўжалиги эса гўшт, сут етиштириб беришда яхши тажриба орттирди. Улар бу соҳанинг истиқболини юзага чиқаришмоқда. Етти хазинанинг бири ҳисобланиб келинган чорвачилик ишончли эгаларига топширилмоқда. Вақт эса бу тадбиримизнинг нақадар оқилона амалга оширилганлигини кўрсатмоқда. Одамларимиз онгидаги янгиланиш, фикрларнинг янги шаклланиши бунга тўла ишонч туғдиради.

– Туманда бошқа соҳалар қай тарзда ривожланаяпти?

– Бу борада зарур чора-тадбирларни белгилаганмиз. Қурилиш материалларини ишлаб чиқаришга ихтисослашган корхоналаримиз жойлашган Жумуртау шаҳарчасида анчагина ресурсларимиз мавжуд. Қорақалпоғистоннинг кўплаб туманларига ўз маҳсулотларини етказиб бераётган иккита ғишт заводимиз ишлаб турибди. Пахта толаси сифати бўйича бир неча совринларни, олтин медалларни олишга сазовор бўлган Манғит пахта тозалаш заводининг бу борадаги имкониятлари ҳам бекиёс. Туманимизга чет эл сармояларини жалб қилиш мақсадида Италия – Ўзбекистон «ОКСУС» қўшма корхонасининг томат пастаси ишлаб чиқарувчи линиясини ишга туширишга тайёргарлик кўраяпмиз. Корхонанинг устав жамғармаси 160 минг АҚШ долларини ташкил қилади. Ушбу корхонани хом ашё билан таъминлаш мақсадида помидор етиштириш учун 800 гектар, сабзи етиштириш учун 455 гектар экин майдони ажратилди. Шунингдек, паст навли толадан ва иккиламчи чиқитдан хўжалик ватаси ишлаб чиқаришга мўлжалланган Ўзбекистон – Россия «КАМЕКС» қўшма корхонаси давлат рўйхатидан ўтди.

Ражаббой ака билан хизмат хонасида учрашдик. У эндигина бўлиб ўтган йиғилишдан чиқиб янги ишлар, янги режалар оғушида хаёлга чўмиб ўтирган экан.

– Ҳозиргина мустақиллигимизнинг 11 йиллигини муносиб кутиб олишга бағишланган йиғилишни ўтказдик, – деди у мақсад-муддаомизни англагач. – Биласизми, бу байрам ҳаммамиз учун энг улуғ, энг азиз байрам. Унинг моҳиятиини бугун катта-ю кичик дилдан ҳис этмоқда. Фахрланса арзигулик ишларимиз тобора ортиб бораяпти. Энг муҳими биз бугун ҳеч кимдан кам эмаслигимизни чин дилдан ҳис этаяпмиз. Шунинг ўзи тенгсиз бахт, улкан саодат эмасми? Кўпгина жойлар каби мана Амударё тумани ҳам мустақиллик шуури ила тобора юксалиб бормоқда. Тўғри, унинг шарт-шароитлари ҳали анча мураккаб. Сув танқислиги кейинги йилларда туман иқтисодиётига сезиларли таъсир қилмоқда. Аммо меҳнаткаш халқнинг мардонавор меҳнати боис қийинчиликлар енгиб ўтилиб, қатор соҳалар ривожлантирилмоқда.

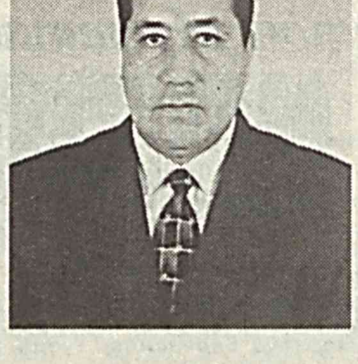

– Кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш борасида қилинаётган ишларга ҳам тўхталсангиз?

– Ҳозирги кунда туманимизда 902 та кичик ва ўрта бизнес субъектлари давлат рўйхатидан ўтган бўлиб, бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 175 фоизга кўпайди.

Тадбиркорлар аҳолига маиший хизмат кўрсатиш, қурилиш, саноат, савдо соҳасида, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш ва қайта ишлашда маълум даражада тажрибага эга. Биргина «Элтузар» кичик корхонаси черепица ишлаб чиқаришни йўлга қўйиб, харидорлар сонини орттирди. Кичик корхона ишлаб чиқарган ҳар хил қурилиш материаллари арзон ва сифатлилиги билан мижозлар эътиборига тушди. Доимий иш жойига эга бўлган мазкур кичик корхона йилига 50-60 миллион сўмлик иш бажармоқда. «Мискар» хусусий фирмаси эса макарон ва мактаблар учун бўр ишлаб чиқариш бўйича яхши тажриба орттираяпти.

Тадбиркорларнинг яхши тажриба мактабини бунёд этаётганини қуйидаги мисолдан ҳам кўриш мумкин. «Ташаббус–2002» кўрик-танловида «Эрлапас» фирмаси хўжалигининг раиси «Энг нуроний тадбиркор» унвонига эга бўлди.

Мустақиллик йилларида миллий қадриятларимиз юксалди. Туманимизнинг ҳар бир фуқароси буни мамнуният билан ҳис қилмоқда. Урф-одатларимиз яна ўз қаддини ростлаб, халқимиз қалбидан жой олаяпти. Наврўз байрамлари, Мустақиллик тантаналари одамларимизнинг интиқиб кутаётган байрам шодиёналарига айланаяпти.

Аввалгидан ҳам кўпроқ имкониятларга эга бўлиб бораяпмиз. Спортчиларимиз дунё юзини кўриб, миллатимиз шарафини муносиб ҳимоя қилишаяпти. Кураш бўйича жаҳон чемпионатининг кумуш медали совриндори Феруза Хайтимбоева, чемпионат совриндори, қатор турнирларда муносиб ўринларни эгаллаётган Зулхижжа Худоёрова, Насиба Абдуллаева, яқинда Испанияда каратэ бўйича бўлиб ўтадиган жаҳон биринчилигида қатнашиш шарафини қўлга киритган Жаҳонгир Бобожонов ҳамда Америка Қўшма Штатларида бир йил таҳсил олиб қайтган Нурбек Дарвишевлар яқиндагина Юртбошимизнинг Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган мажлисида айтган «Биз ҳеч кимдан кам эмасмиз!» деган шиорининг нақадар ҳаётийлигини исботлаб туришибди. Замонавий техникалар билан жиҳозланган коллежларда юрт эгалари – ёшларимиз таҳсил олишмоқда. Буларнинг барчаси мустақиллигимиз яратиб берган шароитлар туфайли қўлга киритилаётганлигини ҳеч ким инкор эта олмаса керак.

Энг асосийси, бугун халқимизнинг руҳи тетик, ишончи бутун. Халқимиз кўндаланг келаётган айрим қийинчиликларни вақтинчалик эканлигини чуқур англаган. Ҳамма мустақиллик берган эркин яшаш, ишлаш имкониятларидан тўла фойдаланмоқда.

Суҳбатдош:
Бекназар ЭРНАЗАРОВ,
«Адолат»нинг ўз мухбири.

Шундай яшар одатда одам

ТОҒ БАҒРИДАГИ ЧИРОҚ

Эшбой бобо шаршара яқинига борди. Унга узоқ термулиб хаёлга чўмди: «Ҳа-а, дунёга келибманки, шу шаршара она табиатнинг сирдоши. Унинг қачон яралиб дунёга келганини билмайман. Аммо шуни, яхши биламанки, у табиатнинг не-не сиру синоатларини жонли шоҳиди бўлиб келган. Ким билсин, балки она табиат атайлаб уни шу заминга кўрк қилиб яратгандир. Нима бўлганида ҳам у шу ёруғ оламнинг сирли мўъжизаси. Менинг жўшқин болалигим ҳам у билан қалбан сирдош бўлган...

Очерк

Сангардак тоғининг кенгликлари анчагина гектарларни ташкил қилади. Бу заминга Оллоҳнинг назари тушганми, нимани эксанг ҳосили мўл бўлади. Айниқса, тоғ шароитида оламни яшнатиб турган қизил олмаларни айтмайсизми?!.

Эшбой институтни битириб келиши биланоқ уни Узун ўрмон хўжалигига ўрмончи қилиб ишга олишди. Орадан бир йил ўтгач бош директор лавозимига кўтаришди. Шу хўжаликка у 20 йил бошлиқ бўлди.

...Узун ўрмон хўжалигининг республикага танилиб қолган пайтлари эди. Жамоанинг фидоий кишиларини Тошкентга чақириб қолишди. Улар тўртовлон поездга чиқишди. Ҳамма бир купеда. Гурунг авжида. Эшбой аканинг кўзи уйқуга кетди. Тушида участка нозири келиб бир парча қоғозни ёқиб, унинг хизмат машинасининг капоти устига қолдириб кетибди. У капотга яқин бориб пуфлади, қора қуюн қоғоз учиб, йўқолиб кетди. Шу туш унинг юрагига анчагача тинчлик бермади. Тошкентга бордию, раҳбардан узр сўраб, уйига қайтди.

У эрталаб ишга жўнай деб турганида тўсатдан дарвоза тақиллаб қолди. Чиқиб қараса, участка милиция нозири.

Нозир негадир ундан совуққина ҳол сўради.

– Эшбой ака, нима қилиб қўйганингизни биласизми? Юқоридан келганлар роса тўрт кундан буён ишингизни ғалвирдан ўтказишмоқда. Ҳеч бўлмаса менга нима бўлганини ётиғи билан айтсангиз бўлармиди? Ахир мен сизнинг кимлигингизни яхши биламанку!.. Ҳай, майли, ўзингиздан қолар гап йўқ...

Милиция нозири мотациклининг қорнига бир ниқтади-да, тариллатиб кўздан ғойиб бўлди. Эшбой ака турган жойида мулзам бўлиб, ҳайкалдай қотиб қолди. Ҳаётида кимларга нима яхшилигу, нима ёмонлик қилган бўлса бир бошдан эсга олди. Ҳаёт китобига ғийбату, бировга тош отиш, кўролмаслик, чоҳ қазиш каби ёмон иллатлар битилмаган экан. Ўзига келиб олгач:

– Беайб парвардигор, мумкин хатоликка йўл қўйгандирман. Мумкин кимгадир ёқмагандирман. Нимаям дердим, келишган бўлса текширишсин. Айбим бўлса жазолашсин. Қонун олдида ҳаммамиз баробармиз, – деди ўзини-ўзи юпатган бўлиб.

Эшбой ака шу ўй-хаёллар билан ишхонасига етиб келди. Иш креслосига ўтириши билан телефон жиринглаб қолди. Гўшакни кўтарди.

– Эшитаман!

– Сизни туман Ички ишлари бўлимидан безовта қилаяпмиз. Тезлик билан ҳузуримизга етиб келинг, – деди буйруқ оҳангида. Эшбой калаванинг учини тополмай хуноб бўлди. Шу маҳал эшик очилиб, шаҳар табиатли киши кириб келди. Ўзини таништирди.

– Мен республика газетасининг мухбириман. Эшбой Қодиров, устингиздан катта шикоят тушган. Биз кўпчилик бўлиб уни ўрганяпмиз. Лекин сиз менга очиғини гапиринг. Уларнинг ёзганлари туҳмат бўлса ўзларини фельетон қиламиз.

Шу алфоз телефон яна жиринглаб қолди. Бу сафар гўшакни меҳмон олди.

– Нега кечикаяпсиз? Сизни кутиб турибмиз. Ёки одам жўнатайликми. Унда кўпчиликнинг олдида уялиб қоласиз-а, – деган истеҳзоли овоз таралди.

– Мен республика матбуотидан келган мухбирман, – дея жавоб қилди шаҳарлик киши.

– Э, ҳа-а! Кечирасиз! Бу-сиз-ми? Эшбой Қодировни олиб келишга одам жўнатгандик...

– Чакки қилибсизлар. Яна йигирма минутдан сўнг ўзимиз борамиз, – деди мухбир.

Мухбир тўралар билан келишиб олди, шекилли, гўшакни жойига қўйди. Сўнг Эшбой акага тик боқиб саволларни ёғдира кетди...

«Район» ички ишлари бўлими бошлиғининг хонаси. Стол атрофида саккиз киши ўтирарди. Эшбой акага бурчакдан ўтиришга жой кўрсатишди. Юқорининг тўраси шикоят аризани қўлига дастак қилиб деди:

– Мана бу аризада қилмишларингиз батафсил баён этилган. Агар исботини топса борми, ўзингизни турмадаман деб, ҳис этаверинг!

– Зуғум қилманг. Таҳқирланишимга асло йўл қўймайман. Менга аризани сўзма-сўз ўқиб берасиз. Сўнг уларга жавоб бераман, – деди Эшбой ака қатъият билан.

Улар Эшбойни ариза билан таништиришди.

– Яхши, жавоб беришга тайёрман. Фақат бир илтимосим бор, аризанинг сўнгги бандига шикоятчи билан мени юзлаштирганларингиздан кейин жавоб берсам.

– Яхши, – дея бош силкиди йиғилганлар.

Шикоят ариза қуруқ аравадек шалдираб қолди. Эшбой ака уларга бўш келмади.

– Ҳаддингиздан ошаберманг, ўн олти килограмм тиллони ўз ихтиёрингиз билан давлат хазинасига топширинг. Акс ҳолда уйингизни тинтув қиламиз, – дея дағдаға қилишди текширувчилар.

– Майли, бунисига ҳам розиман.

Милиция ходимлари Эшбой аканинг уйини ишғол қилишди. Тинтувчилар ишни энди бошлай деб туришганида, «ошга пашша тушди». Икки киши хонадон соҳибини йўқлаб келиб қолишди.

– Ким, улар? – деди тўра.

– Булар менинг мижозларим. Хурмо кўчатига келишган. Рухсат этинг, уларинг ҳожатини чиқариб юборай...

Юқоридан келган тўранинг кўнгли юмшадими, «майли» дегандек мойиллик билдирди. Эшбой ака икки юз дона хурмо кўчатини мижозларига тайёрлаб берди. Улар ҳар бир дона кўчат учун уч сўмдан, жами 600 сўмни нақд санаб беришди.

– Неча дона бор бу кўчатлардан? – деди шаҳарлик тўра меҳмонларнинг ортидан кузатиб қолар экан.

– 20 минг дона, – деб лўнда жавоб қилди Эшбой ака.

– Демак, бу 60 минг сўм дегани-да, – деди яна тўра ўзича илмоқлаб.

– Бозор нархида ҳисобласанг бунча пулга «ВАЗ-2106»дан ўн донасини сотиб олиш мумкин, – деди уларнинг сўзига аралашган ОБХСС вакили.

– Энди тиллони қаерга яширганингизни айтинг. Ҳар қалай тинтувни тезроқ ниҳоясига етказганимиз маъқул, – деди тўра.

– Тиллонми, томорқамдаги мана шу хурмо кўчатларининг тагига яширганман. Лекин, қайси бирининг тагига қўйганимни эсимда сақламабман.

Тинтув гуруҳининг бошлиғи жилмайди:

– Яшанг, Эшбой ака. Бойишнинг йўлини яхши билар экансиз. Қани ҳаммаям сиздек меҳнаткаш бўлса. Халқимиз бойиб кетармиди.

Улар чиқиб кетишаётган эди, Эшбой ака деди:

– Ўртоқ бошлиқ, ваъдамиз насия бўлиб қолмаслиги керак. Илтимосимни ерда қолдирманглар...

Шикоят муаллифи ва жавобгар туман ички ишлари бўлимида юзлаштирилди. Эшбой ака не кўз билан кўрмасин шикоятчи қўшнисининг ўзи экан. Уни кўрдию, юраги орқага тортиб, стулга суянганича қолди.

– Шунча яхшиликларим, сийловларимга жавобингиз шу бўлди-ми? Сизга тилло керак бўлган экан ўзимга айта қолсангиз бўлмасмиди. Балки фаровон яшашнинг беғараз йўлини танлаб берар эдим.

Шикоятчининг юзида қон қолмади. Ёлворишга ўтди. Бола-чақасини орага солди. Раҳм-шафқат сўради. Ўзбекчилигимиз-да, яна Эшбой аканинг раҳмдиллиги жўш урди:

– Майли бу гал ҳам гуноҳидан ўтинглар. Мен кечирдим. Бола-чақаси бор. Бунга тилло излашнинг йўлини ўзим ўргатиб қўяман, – деди гапни ҳазилга йўйиб...

...Ўша йили «Сангардак» хўжалигида катта яратувчилик ишлари бошланиб кетди. Республика йўл қурилиши вазирлиги саъй-ҳаракати билан Сурхондарё вилояти йўл қурилишининг Искандар Маматалиев бошлиқ йўлсозлари 14 чақиримга асфальт ётқизишди. 4 жойда кўприк қуришди. 90 кишидан иборат сангардакликларнинг ҳамжиҳатлиги билан электр устунлари ўрнатилиб, тоғда чироқ ярақлади. Янги мактаб қурилиши бошланиб кетди...

Хўжалик фаолиятини бошлаганида идора дарахтнинг таги бўлди. Бу ҳолни кўрган чапанилар Эшбой аканинг орқаворотдан ўсал қилишарди. Унга туман раҳбарияти, дўстлари, опаси, хотини далда бўлди.

Сангардакликлар аҳил бўлишиб, 950 гектар майдонга мевали олма кўчатларини қадашди. Сув қадами етмаган 74 гектарли мевазорга Исроилнинг томчилатиб суғориш технологияси ўрнатилди.

Кўчатлар экилди. Улар ҳали ҳосилга киргунича ҳали анча йиллар ўтади. Хўжалик даромад қилиши керак. Хўш, ниманинг ҳисобидан? Эшбой ака бу муаммони ҳам осонгина ечди. Тожикистон Республикасининг Ғарм туманига йўл олди. Уруғлик беданинг танланган навидан келтириб оралиқ экин эктирди. 350 гектар майдонда беда пичанидан ташқари нақд 50 тонна сара беда уруғи етиштирилди. Беда уруғи қимматбаҳо эмасми, хўжалик хазинаси бойиб кетди. Тоғликлар қўли пул кўрди. Одамларнинг фаровонлигига илк қадам ташланди. Унинг орқасидан кулиб турганлар тилини тишлаб қолишди.

Бугунги кунда «Сангардак»нинг Хўжахубон, Чанглоғ, Тожик қишлоғи, Дўнончи, Боғча қишлоқларида яшовчи одамлар Эшбой бобо Қодировнинг номини эҳтиром билан тилга олишади. Уни тунда тоғ бағридаги чироққа ўхшатишади.

Яхшилик ерда қолмайди. У халқимизнинг маънавий мулки бўлиб, авлодлар оша қон томиримиздан оқаверади.

Эшбой бобо Қодировнинг нурга йўғрилган файзли чеҳрасига қараб «Шундай яшар одатда одам» дегинг келади. Зеро, кексаликнинг муборак онлари ҳам шундай зеболаниб, безанмоқдан иборатдир.

Турсун МАҲМАДАЛИЕВ,
«Адолат» мухбири.

Мустақиллик шарофати

Ўтган йили мустақиллик байрами арафасида Ўзбекистон Қаҳрамони олий мукофотига сазовор бўлган Паркент туманига қарашли «Заркент» ширкат хўжалиги раиси, шу хўжаликка 45 йилдан бери раҳбарлик қилаётган Тожибой ака Ризаев ҳақида гап кетганда туман ҳокими: «Тожибой аканинг хўжалигида ечилмаган бирор масала йўқ. Ҳамма масала раиснинг ташаббуси билан аъло даражада ҳал этилган», деб кўпчиликни хайратга солган эди.

ИККИ ҚАҲРАМОН

Чиндан ҳам ўйга толдирадиган иш. Тожибой акани мен ҳам яхши танийман. «Заркент» ширкат хўжалиги аҳолиси емиши ва устини бутлашдан ташқари, одамлар ҳар йили топган даромадидан фарзандларининг тўй-томошаларини ўтказиб, автомашиналар ҳам сотиб олишаётганига гувоҳман. Ер ишловчиларга баробар бўлиб берилган. Бирор одам аҳолини ишга чиқ, демайди. Маошлари ҳар ой тайин. Иш ҳаққидан истаганча ун, ёғ, ҳатто гуруч, гўшт олиши мумкин...

Яна бир қизиқ жараён. Кутилмаган муштараклик. Ҳам гавда жиҳатидан, ҳам дунёқараши жиҳатидан, ҳам одамгарчилик жиҳатидан, ҳам ишбилармонлик жиҳатидан, ҳам халқпарварлиги жиҳатидан бир-бирларига мутлақо ўхшайдиган икки раис. Бири Тошкент вилоятида, иккинчиси Сурхондарё вилоятининг Денов туманига қарашли Собир Раҳимов номли ширкат хўжалигида. Ҳатто муаммолари ҳам ўхшайди. Йўлим шу томонларга тушиб, тақдир тақазоси билан мазкур ширкат хўжалиги бошқаруви раиси Иброҳимжон ака Файзуллаев билан ҳам суҳбатлашишга тўғри келди. Беҳад камсуқум, вазмин табиатли, одамни жиддий тинглайдиган, серфикр, сўзлаганда ҳам етти ўлчаб бир кесадиган раҳбар. У кишининг олдига кирадиган одам хижолат тортмай, ё бирор қўрқув ҳиссини туймай, бемалол кира олади. Истаган масаласида, истаганча суҳбатлаша олади.

Аввало ўзи раҳбарлик қилаётган хўжалик аҳолисига яхшилик қилиш учун хўжалик бой бўлиши керак. Иккинчидан, раиснинг бирор одамдан тили қисиқ бўлмаслиги зарур. Ҳар иккала тушунча ҳам ҳалолликни, ҳақиқий меҳнатни талаб этади.

Иброҳимжон ака бошқараётган хўжалик асосан уруғчиликка мослаштирилган. Ғалла уруғларини чет элдан, асосан Россиядан валютага олиб келади. Бунинг учун Ўзбекистон ҳукуматининг розилиги билан ўзларининг валюта фонди ташкил этилган. Деярлик Сурхондарё вилоятига буғдой уруғи етказиб беради.

Ширкат хўжалигининг умумий ери 8776 гектардан иборат бўлиб, суғориладиган ерлари 1311 гектарни ташкил этади. 4471 гектари лалми ерлар. Хўжалик 2001 йили ҳар гектар ердан 60 центнердан зиёд ғалла ҳосили кўтарибди. Демак, беш юз гектар ғалла майдони шунча дон ҳосили берган. Ўтган йили 609 гектар пахта майдонидан 49 центнер пахта ҳосили кўтарилган. 2002 йили ғалладан гектар бошига 70 центнердан хирмон кўтарилди. Пахтадан эса 55 центнерни ташкил қилиши керак. Мўлжал шундай.

Сиртдан қараганда одамлар бир-бирларига ўхшайди. Қиёфаларида ҳам деярлик инсоний ўхшашликлар мавжуд. Лекин сувратлари сийратларидан тубдан фарқ қилади. Кимдир хўжалик раислигини олишга, ўзнинг шахсий манфаатини қондиришга ва бир-икки йил ичида ҳамёнини тўлдириб, жуфтакни ростлаб қолишга уринади. Бундай одамларни на миллат қайғуси, на ватан қайғуси қизиқтиради. Бундай одамлар на мустақиллик билан қизиқадилар. Уларга ҳамма нарса барибир. Амалга қандай осонлик билан эришган бўлсалар, худди шундай осонликча йўқолиб кетадилар. «Заркент» ширкат хўжалиги раиси Тожибой ака 45 йиллик умрини она заминга сарфлади. Миллатнинг, ватаннинг ғамини еди. Ўз манфаатини миллат, ватан манфаатидан устун қўймади. Худди шундай Иброҳимжон ака ҳам қарийб йигирма йилдан бери раҳбарлик қилиб, аҳоли турмуш тарзини юқори даражага олиб чиқди. Давлат режаларини ҳам ўринлатиб мустақилликни мустаҳкамлашга ўз ҳиссасини қўшди.

Бошқача бўлиши мумкин эмас. Одамга кўп нарса керак эмас. Инсоний умр жуда қисқа. Демак, ватан манфаати, миллат манфаати, мустақиллик манфаатигина абадий. Ушбу туйғу билан нафас олган раҳбар бир ерда муқим ўтириб фақат эзгулик ҳақида бош қотиради. Эзгулик ҳақидаги тушунча эса меҳнат билан, самимият билан юзага чиқади. Ҳар бир соҳанинг ҳам ўз иқтидорлари бўлади. Биз тилга олган ҳар иккала Қаҳрамон ҳам деҳқончиликда катта иқтидор соҳиблари.

Собир Раҳимов номли ширкат хўжалигини айланиб чиқсангиз ғишт заводи, оҳак заводи ва зардўзлик, бичиш-тикиш цехлари, дурадгорлик, темирчилик устахоналари, сартарошхона, этикдўзлик устахоналари фаолият кўрсатиб келаётганлигига гувоҳлик қиласиз. Ширкат хўжалиги қарамоғида 5 та мактаб, 3 та болалар боғчаси ҳам мавжуд. Мана шу мактаб ва боғчаларни таъмирлаш, байрамларини ўтказиш, моддий ёрдам кўрсатишни ширкат хўжалиги ўз зиммасига олган. 3 та амбулатория, 10 та тиббиёт пунктлари, физиотерапия, стадион, спорт майдончалари доимий хизматда.

Ширкат хўжалигининг 100 та оти ва олти мингта ҳисори қўйлари бор. Хўжаликка ўнга яқин қишлоқлар бирлашган. Ҳар ойда ёки ҳар йили мазкур қишлоқларда қанча ўлим бўлиши мумкин? Қанча тўй бўлиши мумкин? Ўлим бўлган хонадонлар таъзия маъракаларига қўй, ун, ёғ, сабзи берилар, зарурат туғилса сўралган пайтда бошқа илтимослари қондирилар экан. Худди шундай тўй-маъракаларга ҳам. Тўғри, булар айтишга осон.

Масалан, бир йилда халқнинг эҳтиёжи учун 2 минг дона қўй берилиши ёки бир неча тонналаб ун, гуруч берилиши ҳамма ҳам ўйлагандай осон иш эмас. Наврўз байрами, Мустақиллик байрами, биринчи қўнғироқ ва боғча болалари эҳтиёжи... Деҳқонлар ва ишчилар ҳар ой ўз вақтида 20 мингдан тортиб 50 минггача маош олиши ҳам осон иш эмас.

Мазкур ширкат хўжалиги мустақилликдан кейинги иқтисодий қийинчиликларни ҳам деярлик сезмади. Чунки бу ерда режалар аниқ, ишлар, ишловчилар аниқ. Ҳамма ўз ишини яхши билади. Хўжакўрсинга ишлайдиган одам йўқ. Қариндош-уруғчилик, ошначилик йўқ. Иброҳимжон ака бу масалани ширкат хўжалигига йигирма йил илгари раисликка сайланганда тушуниб етган ва ҳанузгача буни диққат-эътибордан қочирмайди. Ёрдам фондидан йилига аҳолига ёрдам қилиш ҳақиқий саховатдир.

Иброҳимжон ака фаолиятини темирчиликдан бошлаган экан. Сутчилик фирмасида ҳисобчилик вазифасини ҳам бажарган. 1957 йили Самарқанд қишлоқ хўжалиги техникумига ўқишга киради ва 1960 йили тугатади. 1963 йили Самарқанд қишлоқ хўжалиги институтига кириб, 1969 йили уни ҳам битиради. Кейин ҳақиқий меҳнат фаолияти бошланади. 1971 йили Сурхондарё вилояти қишлоқ хўжалиги бошқармасида ўсимликчилик бўлими бошлиғи, 1971-1983 йилгача Денов туман қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ва сифати бўйича давлат инспекцияси бошлиғи бўлиб ишлайди. 1983 йилдан буён эса Собир Раҳимов номли ширкат хўжалиги бошқаруви раиси.

Ҳамма натижа, ҳамма муваффақиятлар 1996 йили юзага чиқди. Чиндан ҳам қийинчиликлар ортда қоладиган ва фақат ҳаяжонлар билан нафас оладиган палла яқинлашди. 1996 йили 26 август Фармони билан Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов катта ва улкан хизматлари учун Сурхондарё вилояти Денов тумани Собир Раҳимов номли ширкат хўжалиги бошқаруви раиси Иброҳимжон Файзуллаевга «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвонини бериш ҳақидаги фармонга имзо чекди.

Спортда ҳақиқат бор. Унда фақат кучлилар, чопқирлар, чаққонлар ва чидамлилар, фақат иқтидорлиларгина ютиб чиқади. Унда ошна-оғайнигарчилик, қариндош-уруғчилик кетмайди. Фақат ғалабага интилиш, ғалаба нашидасини суриш ҳис-туйғусигина мавжуд. Ширкат хўжаликлари раҳбарлари ҳам агар шу қонунга амал қилсалар, ширкат хўжалигида кадрлар масаласини тўғри ҳал этсалар, табиийки доимо ютиб чиқадилар. Иброҳимжон аканинг йигирма йиллик ютуғи ҳам мана шу кадрларни тўғри танлаши, ишлата билиши, ишни амалга ошираётганида ҳар дақиқа, ҳар сония билан ҳисоблашиши, айни пайтда хушмуомалалигидан деб биламан.

Денов туманидаги Собир Раҳимов номли ширкат хўжалиги ҳам, Паркент туманидаги «Заркент» ширкат хўжалиги ҳам ҳудудининг гўзаллиги ва тозалиги, режаларини доимо ўринлатиши билан, аҳолининг турмуш тарзини йилма-йил кўтарилиши билан, доимий равишда ҳосилдорликни ошириши билан Ўзбекистонга кўрк бўлиб турибди. Бу йўлда икки жамоага, уларнинг бошқарув раисларига муваффақиятлар тилаб қоламиз.

Ўктам ҲАКИМАЛИ.

Солиқлар — давлат таянчи

ҲИСОБГА КИРМАГАН ПУЛЛАР

БАНКГА ҚАЙТАРИЛМОҚДА

Вазирлар Маҳкамасининг яқинда қабул қилинган «Жисмоний шахслар томонидан Ўзбекистон Республикаси ҳудудига товарлар олиб келинишини тартибга солиш тўғрисида»ги қарори иқтисодий-сиёсий ҳаётимизда муҳим воқеа бўлди. Қарорда бир қатор вазирликлар қаторида Давлат солиқ қўмитаси ҳамда Ўзбекистон Республикаси Бош Прокуратураси ҳузуридаги Солиққа оид жиноятларга қарши курашиш департаменти зиммасига ҳам аниқ вазифалар юклатилди. Биз шу вазифалардан келиб чиққан ҳолда вилоят давлат солиқ бошқармаси билан ҳамкорликда қўшма буйруқ чиқариб, қарор ижросини таъминлаш юзасидан ҳаракат дастурини ишлаб чиқдик. Дастур асосида қарор ижросини таъминлаш, назорат қилиш ва профилактика ишлари олиб бориш учун махсус ишчи гуруҳлари тузилди.

Вилоятимизга четдан маҳсулот кириб келишини таҳлил қилганимизда қизиқ бир манзара намоён бўлди. Бугунги кунда вилоятнинг турли бурчакларида 11 та божхона маскани фаолият кўрсатаяпти. Улардан Водил, Қувасой ва Андархон божхона масканларидан транзит юкларини ўтказишга рухсат берилган. Биз мавжуд божхона масканларида молия, солиқ ва божхона хизмати ходимлари билан ҳамкорликда бож тўловларининг давлат бюджетига тўлиқ тушишини таъминлаш мақсадида қатор мониторинглар ўтказдик.

Бозорлар фаолияти устидан ҳам назорат кучайди. Вилоятимизда ҳозир 29 та бозор мавжуд бўлиб, уларнинг 23 тасида чет эл маҳсулотлари сотилади. Қарорга мувофиқ вилоят ичкарисига кириб келган чет эл товарларининг ҳужжатларини текширишга киришдик. Қарор талаблари бузилган жойларда тушунтириш ишларини кучайтирдик. Тадбиркорлар ва хўжалик юритувчи субъектлар ўртасида 158 та семинар йиғилишлар ўтказилди. Оммавий ахборот воситаларида қатор чиқишлар уюштирилди.

Қарорнинг биринчи бандида қўйилган вазифаларни бажариш мақсадида солиқ идоралари билан ҳамкорликда июнь-июль ойларида 187 нафар тадбиркорни қайта рўйхатдан ўтказдик. Тезкор текширувлар давомида 191 та ҳуқуқбузарлик ҳолати аниқланди. Ҳуқуқбузарлардан 119,5 миллион сўмлик ноқонуний маҳсулотлар далилий ашё сифатида олинди.

Ўтказилган тезкор текширув ва қидирувлар натижасида Фарғона шаҳар Т. Шодиева кўчаси 111-уйни дўконга айлантириб қўйган фуқаро Х. Тошматов савдо қоидаларини қўпол равишда бузиб келганлиги аниқланди. У ҳамшаҳари М. Ғозиев билан олдиндан тил бириктириб 20 қоп ҳужжатсиз унни оширилган нархларда сотиш учун Қува туманига олиб кетаётган пайтида ушланди. Шу ҳолат сабаб бўлиб ун олинган жой кўздан кечирилганида бу ерда сотишга тахт қилиб қўйил- [illegible]

Суриштирув давомида фуқаро Ғ. Ахмедов илгари ҳам яширинча сигареталар савдоси билан шуғулланиб келганлиги, бунинг учун шаҳар прокуратураси ҳузуридаги солиққа оид жиноятларга қарши курашиш бўлими жиноий иш қўзғатганлиги, лекин бундан у тегишли хулосалар чиқариб олмаганлиги аниқланди. Шу боисдан Ғ. Аҳмедов ва М. Номозовбоевага нисбатан жиноят иши қўзғатилиб, тергов ҳаракатларини давом эттириш учун иш Қўқон шаҳар прокуратурасига юборилди.

Қонунбузарлик ҳолатларига қарши курашишда жамоатчилик ёрдами бекиёс эканлигини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчи эдим. «Ишонч» телефонига тушаётган маълумотларнинг асосий қисми оддий фуқаролардан келаяпти. Бунинг учун биз улардан миннатдормиз. Сўнгги маълумотларнинг бирида Данғара туманидан Фарғона шаҳрига катта миқдорда ҳужжатсиз ун олиб кетилаётгани маълум қилинган эди. Тезкор текширув давомида сохта тадбиркор Алишер Мирзаев Қозоғистонда ишлаб чиқарилган ҳужжатсиз 300 қоп унни Фарғонага устама нархларда сотиш учун олиб кетаётганлиги тасдиқланди.

Ушбу ҳолат юзасидан Фарғона шаҳар Ҳ. Ҳакимзода кўчасидаги А. Мирзаевга қарашли мослаштирилган дўкон кўздан кечирилганда ҳали сотиб улгурилмаган яна 200 қоп Қозоғистон уни мавжудлиги аниқланди. Ҳаммаси далилий ашё сифатида олиниб, қонунбузар А. Мирзаев устидан жиноят иши қўзғатилди.

Биз солиқ хизмати ходимлари билан ҳамкорликда Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 2 июлдаги «Нақд пул муомаласини мустаҳкамлаш ва тижорат банклари масъулиятини оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги 264-сонли қарори ижросини таъминлаш йўлида ҳам маълум ишларни амалга оширмоқдамиз. Ўтказилган тадбирлар давомида бу йўналишда 151 та ҳуқуқбузарликка йўл қўйилганлиги маълум бўлди. Ноқонуний нақд пул айланмасига эга бўлган шахслар устидан 33 та жиноят иши ва 118 та маъмурий иш қўзғатилди.

Қисқа муддатли текширувлар давомида Учкўприк туманида фаолият кўрсатаётган хусусий тадбиркор А. Комилов спиртли ичимлик сотиш ҳуқуқини берувчи ҳужжатни қалбакилаштириб, 250,7 миллион сўмлик товар айланмасини амалга оширганлиги маълум бўлди. Шундан 98,5 миллион сўм савдо тушуми назорат касса машинасидан ўтказилмаган эди. Учкўприк туман суди бу ҳолатни кўриб чиқиб А. Комиловга нисбатан 1 миллион 183,5 минг сўм жарима қўллади. Фарғона шаҳрида жойлашган «Зумрад» савдо дўконида ҳам шунга ўхшаш ҳолат юз берган эди. Дўкон сотувчиси хусусий тадбиркор А. Раҳимов савдодан тушган салкам 120 миллион сўм нақд пулни назорат касса машинасига кирим қилмай бошқа мақсадларга сарфлаганлиги, ҳужжатсиз молларни яширинча сотиб келганлиги аниқланди. Шу куни хориждан олиб келинган, лекин солиқ идорасида қайта рўйхатдан ўтказилмаган 64 миллион 214,6 минг сўмлик маҳсулотлар далилий ашё сифатида олинди. Бундай ноқонуний хатти-ҳаракат учун А. Раҳимовга нисбатан жиноят иши қўзғатилди. Ҳозир тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

Президент Фармонлари ва Вазирлар Маҳкамаси қарорлари асосида нақд пул эмиссиясини янада қисқартириш юзасидан қўшимча чора-тадбирларни кўрмоқдамиз. Ўтказилаётган тадбирлар молиявий ҳаётни соғломлаштиришга, солиқ қонунчилигини мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

Абдукамол НУРИДДИНОВ,
Фарғона вилояти прокуратураси ҳузуридаги Солиққа оид жиноятларга қарши курашиш бошқармаси бошлиғи.

БИРИНЧИ ТОШКЕНТ DАВЛАТ ТИББИЁТ ИНСТИТУТИ

2002 йили докторантура, аспирантура ва клиник ординатурага ўқишга кириш учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ДОКТОРАНТУРАГА:
Акушерлик ва гинекология – 1; кардиология – 1; гистология – 1*; нейрохирургия – 1*; болалар юқумли касалликлари – 1; жами – 3 (2*) ўрин.
Изоҳ: «*» ишора билан белгиланган ўринлар мақсадли докторантура учун ажратилган.
Докторантурага кириш учун 45 ёшгача бўлган фан номзодлари қабул қилинади.
Докторантурага кирувчи илмий ходимнинг мутахассислиги номзодлик диссертациясига мос келиши шарт.

АСПИРАНТУРАГА:
Акушерлик ва гинекология – 1; қулоқ, томоқ ва бурун касалликлари – 1 (1*); ички касалликлар – 1; педиатрия – 1; жарроҳлик – 1; асаб касалликлари – 1; кардиология – 1; ички касалликлар – 1 (1*); одам анатомияси – 1; тери таносил – 1*; психиатрия – 1; нур диагностика ва нур билан даволаш – 1; стоматология – 2 (1*); гистология – 1; нейрохирургия – 1; клиник фармакология – 1; ижтимоий гигиена – 1*; анестезиология ва реаним. – 1 (1*); наркология – 1; болалар юқумли касалликлари – 1; жами – 18 (6*) ўрин.
Изоҳ: «*» ишора билан белгиланган ўринлар мақсадли аспирантура учун ажратилган.
Аспирантурага кириш учун танланган мутахассислиги бўйича икки йиллик иш стажига (интернатурада ўқиш муддати билан) эга 35 ёшгача бўлган олий маълумотли мутахассислар қабул қилинади.
Аспирантурага кирувчилар танланган мутахассислиги бўйича чет тили ҳамда Ўзбекистон тарихи ва фалсафадан кириш имтиҳонларини топширадилар (номзодлик минимум имтиҳонларини топширган шахслар бундан мустасно).

КЛИНИК ОРДИНАТУРАГА:
«Даволаш физкультура ва спорт тиббиёти» – (4), «Паталогик анатомия» – (2), «Психиатрия» – (3), «Нур ташхиси ва нур терапия» – (3), «Стаматология»: ортопедик (10), жарроҳлик (10), «Суд тиббиёти» – (2), «Фтизиатрия» – (4), «Нейрохирургия» – (4), «Гематология» – (4), «Аллергология ва иммунология» – (2), «Анестезиология ва реаниматология» – (4), «Клиник фармакология» – (4), «Пульмонология» – (4), «Наркология» – (3).
Клиник ординатурага 2002 йилда олий ўқув юртини битирганлар ва тўлиқ 2 йиллик умумий иш стажига эга бўлган умумий амалиёт шифокорлари ҳамда педиатрия ва стамотология йўналишлари бўйича умумий шифокорлар танлов асосида олий маълумотини йўналиши бўйича қабул қилинади.
Ҳужжатлар докторантура ва аспирантурага 19 августдан 5 сентябргача, клиник ординатурага – 19 августдан 30 августгача қабул қилинади.
Ҳужжатларни топшириш ва қўшимча ахборот олиш учун Биринчи ТошДавТИ илмий-педагогик кадрлар тайёрлаш бўлимига мурожаат қилишингиз мумкин.
БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: Тошкент шаҳри, Ҳамза шоҳ кўчаси, 103-уй.
Телефонлар: 67-62-83, 67-62-69.

Nestlé НАМАНГАНДА

Сўнгги йилларда мамлакатимизда хорижий инвестициялар ёрдамида барпо этилаётган қўшма корхоналар сони тобора кўпайиб бормоқда.

Наманган шаҳрида барпо этилаётган Ўзбекистон – Швейцария ҳамкорлигидаги «Нестле» – Ўзбекистон» қўшма корхонаси ҳам шулар жумласидандир. Корхона ўзининг дастлабки маҳсулотларини харидорлар ҳукмига ҳавола қилди.

Айтиш жоизки, бугунги кунда «Нестле» компанияси жаҳоннинг кўплаб мамлакатларида ўз ишлаб чиқариш тармоқларига эга бўлиб, уларда кўп миқдорда турли хил озиқ-овқат маҳсулотлари тайёрланади.

Ўзининг сифати, таъми, кўриниши, табиий тўйинмаларга бойлиги билан машҳур бўлган ушбу маҳсулотлар эндиликда юртимизда ҳам ишлаб чиқарилмоқда.

Наманган шаҳрида «Нафосат» очиқ турдаги акционерлик жамияти негизида ташкил этилган қўшма корхона қурилиши учун умумий қиймати 37 миллион АҚШ доллари миқдорида сармоя ажратилган. Ҳозирча қурилиш учун 23,5 миллион АҚШ доллари миқдоридаги маблағ ўзлаштирилиб, ишлаб чиқариш тармоғининг биринчи навбати ишга тушди.

Айни дамда қўшма корхонанинг ишга тушган навбатида Швейцария, Италия ва Франция каби давлатлардан келтирилган энг замонавий ишлаб чиқариш дастгоҳлари ишламоқда.

Бу ерда нафақат республикамиз аҳолиси учун балки қўшни давлатлар аҳолиси эҳтиёжлари учун ҳам маҳсулот ишлаб чиқарилади.

Ишлаб чиқариш тармоғининг ишга тушиши 350 нафар маҳаллий йигит ва қизларни кафолатли иш ўринлари билан таъминлади.

Ҳозирги кунда улар «Нестле» ёрлиғи туширилган бежирим кийимларда энг замонавий дастгоҳлар ёрдамида бир маромда ишламоқда.

– Мен юртимнинг бугуни ва эртаси учун меҳнат қилаётганимдан фахрланаман, – дейди сув қадоқлаш цехи ишчиси Ҳамид Исаев. – Қўшма корхона очилаётганини эшитиб, бу ерга келдим ва малакали мутахассислардан замонавий дастгоҳлар ёрдамида ишлашни ўргандим. Ишлаб чиқараётган маҳсулотларимизнинг харидоргир бўлишида менинг ҳам оз бўлсада, ҳиссам борлигидан мамнунман.

Қўшма корхонанинг умумий ҳудуди 21 гектардан иборат. Уни Ирландиянинг «Кентек», Туркиянинг «Айсел» фирмаси мутахассислари маҳаллий қурувчилар ёрдамида қисқа фурсатларда қуриб битказди. Корхона асосан маҳаллий хом ашё ёрдамида маҳсулот ишлаб чиқаришга ихтисослашган.

СУРАТЛАРДА: «Нестле» – Ўзбекистон» қўшма корхонаси қадоқловчиси Дилбар Ғозиева; 10-сифат назорати бўлими ходими Матлуба Турдиалиева.

Ш. ОЛИМОВ олган суратлар.

ЎЗБЕКИСТОН-НУФУЗЛИ ҲАМКОРИМИЗ

15 август Корея Республикасининг Мустақиллик куни. Корея халқи ҳар йили бу кунни миллий байрам сифатида нишонлайди. «Туркистон-пресс» мухбири шу муносабат билан ушбу мамлакатнинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Чанг Хун билан суҳбатлашди.

— Деярли ўттиз йил давом этган истилодан сўнг юртимиз АҚШ, Россия ва мустақил Ўзбекистон каби кўплаб мамлакатлар билан ҳамкорлик алоқаларини ўрнатиб эркин ривожлана бошлади, — дея қайд этди элчи жаноблари. — Ўзбекистон бу йил ўз мустақиллигининг 11 йиллигини нишонлайди. Республика Президенти Ислом Каримов бошчилигида сиёсий, иқтисодий ва маданий соҳада тобора кўпроқ ютуқларни қўлга киритмоқда. Ўзбекистон Марказий Осиёда нуфузли ҳамкоримиз эканлигини юксак қадрлаймиз. Мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик бундан кейин ҳам чуқурлашиб, кенгайиб бораверади ва Ўзбекистон янада ривож топади, деб ишонч билан айта оламиз.

Ўзбекистонда кўплаб миллат вакиллари дўстона яшаб келмоқдалар. Улар орасида республика тараққиётига катта ҳисса қўшиб келаётган корейслар ҳам бор. Ва бу ўзбек-корейс муносабатлари тобора чуқурлашиб, кучга кириб боришига асос бўлади.

Икки мамлакат ўртасидаги муносабатларнинг ривож топиб мустаҳкамлана боришида иқтисодий ҳамкорлик катта аҳамиятга эга. Бунга автомобиль ишлаб чиқаришга ихтисослашган ҳамкорликдаги «УзДЭУавто» корхонаси яққол мисол бўла олади. Президент Ислом Каримов мазкур қўшма корхонанинг ривож топишига катта эътибор бериб келяпти. Элчи жаноблари корхонада ўтган йили янги русумдаги «Матиз» автомобили ишлаб чиқариш йўлга қўйилганлигини таъкидлади. Бу йил эса «Нексия»нинг такомиллаштирилган русумини ишлаб чиқариш йўлга қўйилишини маълум қилди.

— Ўзбекистоннинг тўқимачилик саноати билан ҳам узвий алоқалар ўрнатамиз, — дея сўзида давом этди Чанг Хун. — «Кабултекстил» компанияси шу кунгача республикада учта фабрикани ишга туширди. Шу кунларда янги — тўртинчи корхонани очиш режалаштириляпти. «Кабултекстил» пахта толасидан умумий миқдорда 1 миллион ғалтак ип ҳамда мато ишлаб чиқаришни йўлга қўйишни режалаштирган. Бундан ташқари қишлоқ хўжалиги ва телекоммуникация соҳасида ҳам иқтисодий ҳамкорлик ривож топмоқда. Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги илмий тадқиқот институтида корейс олимлари билан ҳамкорликда шолининг тезпишар ва серҳосил навларини етиштириш бўйича изланишлар олиб борилмоқда.

2001 йилда икки мамлакат ўртасидаги маблағ айланмаси 500 миллион АҚШ долларини ташкил этди. Корея Республикаси илгаригидек Ўзбекистонда асосий сармоядорлардан бири бўлиб қолмоқда, — дея таъкидлади Чанг Хун. — Маданият соҳасидаги алоқаларни ривожлантириш ҳам ниҳоятда муҳимдир. Негаки халқларимизнинг маданияти ва анъаналарида ўзаро ўхшашлик томонлари ниҳоятда кўп. Бу мусиқа санъати, кино, рассомчилик, халқ амалий санъатида ҳам яққол кўзга ташланади.

ЕТТИ ИҚЛИМ САДОСИ

ЕВРОПАЛИКЛАР ИРОҚ БИЛАН БЎЛАДИГАН УРУШГА ҚАРШИ

Америка президенти Джорж Буш Авғонистондан кейин Ироққа ҳужум қилиши ва Саддам Ҳусайн ҳокимиятини ағдариб ташлаш ниятида эканлигини маълум қилганига унча кўп бўлгани йўқ. Бу фикр жаҳон ҳамжамиятида турлича эътироф этилмоқда. Хусусан, қатор Европа давлатлари бошлиқлари АҚШнинг Ироққа қарши ҳужумига кескин қарши чиқишяпти.

Улар агар Америка ниятини амалга ошириладиган бўлса, бу ҳол жаҳон иқтисодиётини таназзул ёқасига олиб келиши, шунингдек бутун дунё мусулмонларининг ғалаёнига сабабчи бўлиши мумкин.

Шу билан бир қаторда Европа мамлакатлари ўртасида ҳам Ироққа ҳужум масаласида жиддий қарама-қаршиликлар мавжуд. Хусусан, ўз сайловолди компаниясини яқинда бошлаган Германия канцлери Герхард Шрёдер Джорж Буш олиб бораётган сиёсий йўлдан норозилигини билдирди. Франция президенти Жак Ширак ўзининг сайловчилар билан бўлган охирги учрашувида Герхард Шрёдер билан бирга Ироққа БМТнинг тегишли санкциясисиз ҳужум уюштириш мумкин эмас, деган фикрни айтган.

Шунингдек, Германия Ташқи ишлар вазири Йошка Фишер ҳам Ироққа қарши урушга қатъий қаршилигини билдирди. Айрим сиёсатчилар Герхард Шрёдернинг юқорида айтган гапларини Германия жамоатчилигини унинг қайта сайланишига тўсиқ бўлиши мумкин бўлган иқтисодий муаммолардан чалғитиш учун, деб изоҳламоқда. Аммо сўнгги бор ўтказилган социологик тадқиқотлар натижаларидан маълум бўлишича, Германия аҳолисининг 84 фоизи мамлакатни АҚШ билан Ироқ ўртасида бўлиши мумкин бўлган урушга қўшилишига қарши экан. [illegible]

Энди Европа Иттифоқининг бошқа аъзолари фикрига келсак, ушбу мамлакатлар раҳбарларининг кўпчилиги ҳозир диққат-эътиборни Саддам Ҳусайнни ағдаришга эмас, балки Исроил–Фаластин масаласини ҳал этишга қаратилиши керак, демоқдалар.

Кўплаб Европа давлатлари қатори Франция ҳам Ироққа қурол-яроғ бўйича БМТ инспекторларининг қайтарилишини қўллаб-қувватламоқда. Шунингдек, масалани дипломатик ва сиёсий йўллар билан ҳал этилишининг тарафдорларидир. Бироқ айрим кузатувчилар Франция ўз нуқтаи назарини ўзгартириши ва Ироққа қарши курашга қўйилиши ҳам мумкин, деб ҳисоблашмоқда.

АҚШ президенти Джорж Бушнинг Саддам Ҳусайн режимини ағдариб ташлаш режасининг ашаддий тарафдори Испания бош вазири Сильвио Берлусконидир. Италия мудофаа вазирининг таъкидлашича, мамлакат қўшинлари Ироқда оммавий қирғин қуроллари борлиги ҳақида рад қилиб бўлмайдиган асослар бўлгандагина ушбу давлат ҳудудига кириши мумкин.

Шунингдек, Ироқ билан бўладиган урушни ёқлайдиганлардан бири Буюк Британия бош вазири Тони Блэрдир. У доимо Ироқ оммавий қирғин қуроллари ишлаб чиқармоқда ва бу ҳолдан кўз юмиб бўлмайди, деб айтмоқда. Лекин Тони Блэр ҳанузгача ўз фикрига бирорта асосли мисол келтира олганича йўқ.

Бош вазирнинг ушбу масалада тутган ўрнини мамлакат аҳолисининг кўпчилиги қўллаб-қувватламаяпти. Шунга қарамай, мамлакат фуқаролари барчасининг, агар Ироққа қарши ҳужум бошланадиган бўлса, Британия аскарлари америкаликлар билан бир сафда туриб кураш олиб боришларига ишончлари комил.

● Маълумотларга қараганда ер юзида каламушлар одамларга нисбатан икки марта кўп экан.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

● Прага шаҳри ҳукумати пойтахтнинг эски қисмида яшовчи 50 минг аҳолини сув тошқини кутилаётганлиги муносабати билан яшаш жойларидан кўчиришга қарор қилди.

Ҳукумат одамларни кечаси ҳам кўчиришга тайёр ва бунинг учун барча имкониятлар яратилган. Чехиянинг бешта ҳудудида ҳозирда фавқулодда ҳолат эълон қилинган. Сув тошқинлари Австрия пойтахти Венага ҳам хавф солмоқда. Шунинг учун ҳам ҳукумат шаҳарни кесиб ўтувчи Дунай дарёси бўйлаб пароходлар қатновини тўхтатишга қарор қилди. Дарёда сув кейинги ўн йил ичида жуда ҳам юқори даражада кўтарилган. Сув тошқинлари натижасида Австрия ва унга қўшни бўлган Германияда олти нафар киши ҳалок бўлган. Об-ҳаво хизматидагилар яна кучли ёмғир бўлиши ҳақида огоҳлантиришмоқда.

● АҚШ иммиграция хизмати Маркази Америкадан яширин йўл билан болаларни олиб келувчи халқаро жиноятчиларни фош этишди.

Шанба куни Салвадор ва Гватемала ҳукумати билан ҳамкорликда ўтказилган амалиётлар натижасида Хюстонда жиноятчи гуруҳнинг уч нафар бошлиғи қўлга олинди. Улар ва аввал қўлга олинган икки нафар жиноятчи АҚШга ноқонуний равишда чет элликларни олиб киришда айбланмоқда. Ҳукумат вакилларининг маълум қилишларича, улар саккиз йил давомида ноқонуний равишда АҚШда истиқомат қилаётганларнинг болаларини олиб кириш билан шуғулланишган. Яширин йўл билан ҳар бир болани мамлакатга олиб кириш учун эса беш минг доллар тўлаш керак экан.

● Доғистонда Голландия фуқароси, «Чегарасиз шифокорлар» миссиясининг бошлиғи Арион Эркел ўғирланган. У душанба куни Махачқалъанинг чеккасида жойлашган қишлоқдан қайтиб келаётган вақтда ҳайдовчининг сўзларига қараганда машинани тўппонча билан қуролланган номаълум уч киши тўхтатган. Улар қурол ўқталган ҳолда Эркелни бошқа машинага ўтиришга мажбур қилишган ва номаълум йўналиш бўйлаб кетишган. Ҳайдовчи воқеа содир бўлиши билан ҳуқуқни ҳимоя қилиш хизматидагиларни хабардор қилди. Республикада ушбу қуролланган тўдани қўлга олишга киришилди. Ички ишлар вазирлиги тезкор-қидирув гуруҳи ва Федерал хавфсизлик хизмати Доғистон бўйича бўлими ҳамда республика прокуратураси ҳамкорликда қидирув ишларини олиб бормоқда.

Ислоҳот одимлари

ХОРИЖДА ҲАМ ЭҲТИЁЖ КАТТА

Ўзбек пахтасининг шуҳратини фақат деҳқонларгина таратишади, деганлар янглишишади. Чунки пахтани қайта ишловчилар ҳам деҳқонлар каби тенг тер тўкиб, толанинг пишиқ ва пухталигини таъминлашга алоҳида ҳисса қўшадилар. Шунинг учун ҳам ўзбекнинг пахтасига ўзимизни қўйинг, хорижда ҳам эҳтиёж тобора ортиб бормоқда.

Буни дилдан англаган Оққўрғон пахта тозалаш заводи ҳиссадорлик жамоаси ўз ишларини талаб даражасида ташкил этиш учун барча чораларни кўришмоқда.

Ишчан жамоа ўтган йили 19574 тонна пахта хом ашёсини тайёрлашга муваффақ бўлди. Ундан режадаги 32,1 фоиз ўрнига 32,4 фоиз тола олиниб, 6304 тонна тола ишлаб чиқарилди. Бундан ташқари 10000 тоннадан зиёд чигит, 459 тонна линт ва улюк маҳсулотлари тайёрланди. Корхонада ишлаб чиқарилган толанинг 90 фоизини чет элга экспорт қилинаётганлиги жамоага катта фойда келтирмоқда. Бошқачасига айтганда «Оққўрғон толаси» АҚШ, Буюк Британия, Италия, Сингапур, Франция, Австрия каби ўнлаб давлатларга етиб бормоқда. Уларнинг эҳтиёжини қондираяпти.

Айни пайтда корхонада янги мавсумга тайёргарлик ишлари ниҳоясига етказилди. Жамоа ишчи-хизматчилари мавжуд асбоб-ускуна ва техника воситаларини деярли қисқа муддат ичида таъмирдан чиқаришиб, янги мавсумга шай қилиб қўйдилар.

К. РИХСИЕВ,
«Адолат» мухбири.

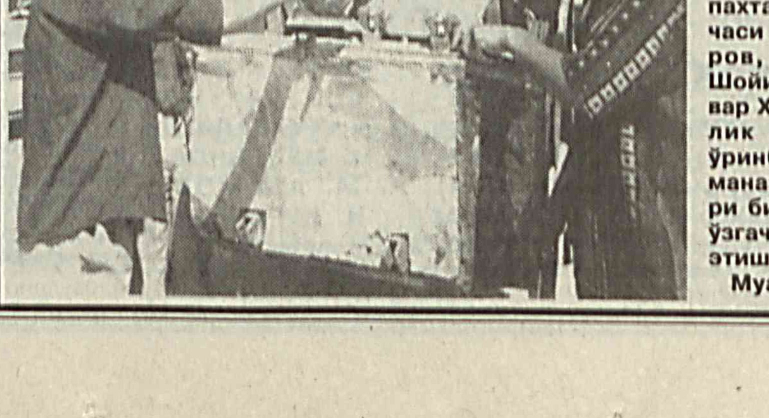

СУРАТЛАРДА: 1. Корхонанинг чилангар ва ишчилари Ҳабибулла Шокирбоев, Худойберди Назаров ва Равшан Султоновлар таъмирдан чиқарилган техника воситаларини кўздан кечиришмоқда. 2. Ҳиссадорлик жамиятига қарашли пахта қабул қилиш шохобчаси мудири Отажон Назаров, электрик Абдували Шойимкулов, созловчи Анвар Холиқулов ва ҳиссадорлик жамияти раисининг ўринбосари Шоназар Маманазаров соз иш қуроллари билан ишлашнинг завқи ўзгача бўлишини доимо ҳис этишади.

Муаллиф олган суратлар.

Ҳангома

ФЕЛЬЕТОН «ҚАҲРАМОНИ» КИМ?

Азонда турушим билан бир девор нари қўшнимиз дарвоза қоқиб кириб келди. Пешвоз чиқиб, ҳол сўрадим. Диққат билан разм солсам, афт-ангори бошқача. Чеҳрасида нур қолмаган. Қўлида ўраб олган арқон. Титроқ оҳангда ҳасратини тутдай тўка бошлади.

– Ассалому алайкум, қўшни. Тан-жонингиз яхшими? Ҳа-а, менинг аҳволимни сўрамай қўя қолганингиз маъқул.

Ёқамни тутиб ҳайрат билан тикилдим, унга.

– Тинчлик-ми, Ўроз ака? Мундо-ғ тушунтиринг...

– Тинчлик бўлганида сизни азонда безовта қилармидим.

– Ёппира-ай! Нима гап?..

– Кеча маз-за қилиб «Эсмиралда»ни томоша қилдик. Одатга кўра сериалдан кейин ярим тунда бўлса ҳам ҳовли айланиб, мол-қўйлардан хабарлашиб чиқаман. Зормонда дарвоза очиқ қолган экан-ми, тирсиллаб семириб, ўшкириб турган новосимни ўғри ўмариб кетибди. Бинойидек ниятим бор эди-я. Эрта азонда бозорга чиқиб, келиннинг у-бу кам-кўстига ишлатмоқчи эдик. Ҳаммасига сабабчи ўша «Эсмиралда». Ҳе-е «Эсмиралда» бўлмай ҳар бало бўлгур. Бор бисотимдан ажралиб қолдим-а?!

Жон қўшнижон. Ўғрини топиб боплаб «Пильтон» қилмасангиз ҳолим хароб. Ёлғиз умидим сиздан-а?

У кўнгли бўшаб, кўзига ёш олди. Сўнг дастрўмолининг учи билан кўз ёшини артди.

– Мелисага хабар бермадингиз-ми? – деб сўрадим ундан.

– Э-э, қўйинг ўша мелисани. Идорасига бораверб оёғингдан ковушинг тўкилади.

– Унда ўғрини қандай топамиз? Ўғри топилса-ку... Топилмаса-чи?..

– Э-э, ўғрини топганимда ҳузурингизга келармидим, қўшни.

– Унда фельетон қаҳрамонининг тақдири нима бўлади?

– Юрагим ачишиб турган бир пайтда хит қиворманг. Таърифингиз етти иқлимга кетган... Сиз топқирсиз. Ўғрини топасиз, боплаб «пильтон»га михлайсиз. Топилса чойхўрликка ўтиб ош дамлаттираман. Эрийман қўшнижон, эрийман.

Кулгимни ичимга ёшириб дедим.

– Қўшни, гумоним бор.

У қулоғини динг қилиб мендан янги бир хабарни эшитган кишидек боқарди.

– Новосингизни ўғриси ўша сиз ёнбошлаб томоша қилган «Эсмиралда» сериалидаги отбоқарнинг ўғли Адриян бўлмасин. Ҳойнаҳой у новосни маъшуқасининг тўйига тўёнага ҳайдаб кетгандур.

– А-а?!.. Вой-й, буни қаранглар-а?!.. Ҳа-а, Адриян, Адриян! Ман сани қўй оғзидан чўп олмайдиган йигит десам, ғирт ичингдан пишган экансан-ку! Одамнинг оласи ичида, экан-ми, қўшни? Қўшни, новосимни истаб Мексикага бораман-ми, ҳали?

Турсун БОЙ.

Самарқанд нозиктаъб ҳунармандлар, мусаввирлар шаҳри. Айниқса зардўзлик санъати кўҳна замин шуҳратига шуҳрат қўшмоқда.
СУРАТДА: самарқандлик зардўзлар.
Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ олган сурат.

Во ажабо!

30 ҚИЗНИНГ ОТАСИ ЎҒИЛ КУТМОҚДА

Навбатдаги фарзандини дунёга келишини сабрсизлик билан кутаётган отанинг ёши 96 да. Шунга қарамай бу отахон навбатдаги фарзандининг ўғил бўлишига катта умид боғламоқда.

Шарқий непаллик Дханарупс Сеювал етти хотинидан кўрган фарзандларининг сони ўттизгача етди. Афсуски, уларнинг ҳаммаси қиз бола. Сеювал эса қачонлардан буён ўғил кўриш орзусида.

Ҳозир у 35 ёшли аёлга уйланган. Еттинчи хотинининг ўлимидан кейин у яна бир бор уйланишга қарор қилди. Қўшниларнинг айтишича, қаҳрамон-ота ёшига нисбатан анча бақувват.

Сеювалнинг ҳикоя қилишича, у ҳар куни эрталаб бадантарбия қилади, спорт билан шуғулланади. «Ўз соғлиғим ҳақида қайғуришим ҳеч қачон унутилмаган, шундай қиламанки, мен албатта ўғил кўраман. Агар айтганим бўлмаса, демак мен беҳуда яшабман» – дейди отахон.

Ҳа, нима ҳам дердик, яхши ният, ярим давлат.

ЙЎЛЛАРИМИЗ НУРЛИДИР

Назм

Шўрчилик педагог, журналист ва шоир Бозор Мелик 50 йил ёш авлодга тарбия берди. Шу билан бирга турли мавзуларда мақолалар ёзди, шеърлар машқ қилди. У ўз умрини шу эзгу интилишларга бахшида этди.

Бугун 80 ёшни қоралаган иккинчи жаҳон уруши ногирони Бозор ака ҳамон ижод майдонида жавлон урмоқда. Шоирни муборак ёши билан қутлаб, қуйида унинг шеърларидан айримларини сиз азиз газетхонларнинг эътиборига ҳавола этмоқдамиз.

ОЗОД КУН

Битди қуллик, кўз ёши
Балқди иқбол қуёши.
Зулмат занжири барбод,
Халқим бўлди, ҳур озод.
Навоий ҳамда Бобур,
Доим эл ардоғида.
Ҳумо қушин тасвири
Юртимиз байроғида.
Авлодларни этиб ёд,
Юртим бўлмоқда обод.
Иззату-икромлардан
Буюк Темур руҳи шод.
Йўлларимиз нурлидир,
Ўчоғимиз кўрлидир.
Истиқлолим ўзбекнинг
Дунёдаги ўрнидир.

ОРЗУ

Соғлом авлод, ёш
авлод,
Келажаги порлоқдир.
Энди дунё халқлари,
Ўзбек бирла ўртоқдир.
Эй навқирон авлодим,
Ўқи, ўрган, билим ол.
Сенга ёруғ йўл очди
Тангрим берган истиқлол.
Ўзбекистон – давлатим,
Келажаги буюкдир.
Азиз Юртбошим учун
Соғлом авлод суюкдир.
Бозор Мелик шод-хуррам,
Ойдин йўлга боқади.
Ўзбегим байроғига
Гул-чечаклар тақади.

ҚОМУСИМ

Ҳақ қонуним – қомусим.
Дилимга жо номусим.
Сенсан элнинг ҳаёти,
Сенга битай баётим.
Устуворсан ҳар онда,
Гўзал Ўзбекистонда.
Бозор Мелик ардоқлар,
Сени юракда, жонда!..

МУҲАББАТ

Мунча хумор кўзлари,
Кўнглим олган ўзлари,
Боққанимда юзлари
Лов-лов ёнар муҳаббат.
Кўз остидан боқади,
Қарашлари ёқади,
Тилла маржон тақади
Дил хушторим Латофат.
Юзларинг ўхшар ойга,
Шўхлигинг ўхшар сойга,
Қошларинг ўхшар ёйга,
Меҳри булоқ муҳаббат.
Юлдузга боқиб тунда,
Ишқим ортади кунда,
Жоним десанг, бор унда
Дур-у гавҳар муҳаббат.
Бозор Мелик чопади,
Сени излаб топади.
Висолингдир муроди
Фариштамсан, муҳаббат!

ИЗҲОР

Ишон, дединг, сенга ишондим,
Фақат сенинг ишқингда ёндим.
Шамси қамар юзингга қараб,
Кўзларингга боқдим, инондим.

Юлдуз бўлиб порлар кўзларинг,
Лола янглиғ қизил юзларинг.
Ширинлардан ширин сўзларинг,
Дил сўзини сенга ишондим.

Садоқату вафо бор сенда,
Ҳам қувончу, жафо бор сенда.
Бахтиёрлик, сафо бор сенда,
Гулчиройни сенга ишондим.

Ғўзалларга боқмагил, дединг,
Ўзга дилни ёқмагил, дединг.
Имлаб қошинг қоқмагил, дединг,
Ойбарчиним сенга ишондим.

ОҚИБАТ

Озор берманг инсонга,
Меҳр керак ҳар жонга,
Муҳтож бўлса у нонга,
Саховатни аяманг.
Кексаларга қўл беринг,
Ёшларга-чи қўл беринг.
Сўраганга мўл беринг,
Саховатни аяманг.
Охиратдан сўйлангиз,
Оқибатни ўйлангиз,
Бозор Мелик куйлангиз
Саховатни аяманг.

Бозор МЕЛИК

НАВБАТ ОСИЁ ЎЙИНЛАРИГА

Яқинда Жанубий Кореянинг Пусане шаҳрида футбол бўйича Осиё ўйинлари олдидан гуруҳларни аниқлашга оид қуръа ташлаш бўлиб ўтди. Очиғини айтганда, мамлакатимиз терма жамоасига унинг натижалари унча хуш келмаслиги аниқ. Сабаби, Ўзбекистонликлар «Д» гуруҳида ўйнайдиган бўлишди. Ушбу гуруҳда мамлакатимиз терма жамоасидан ташқари Япония, Иордания ва Бахрейн командалари бор.

Албатта бизнинг команда учун Япония футболчилари жиддий рақиб ҳисобланадилар. Чунки улар бу йилги жаҳон чемпионатида нималарга қодирликларини кўрсатдилар. Ҳатто Россия терма жамоаси устидан ғалаба қозонганликлари уларнинг анча кучли жамоа эканликларидан далолат беради.

Шуниси қизиқки, Ўзбекистон терма жамоаси «Д» гуруҳидаги айрим командалар билан илгари бўлиб ўтган Осиё ўйинларида учрашган. Аммо шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, япониялик футболчилар ўзбекистонликларга айниқса яхши таниш.

Сабаби, командамиз улар билан илгари беш маротаба учрашганлар. Аммо бирор маротаба ҳам ғалаба қозониша олишмаган.

Дастлаб японияликлар билан бўлиб ўтган 1996 йилдаги ўртоқлик учрашувида рақибларимиз 1:0 ҳисобида устун келишган эди. Шу йили ўтказилган Осиё чемпионатида эса, Япония терма жамоаси футболчиларимизни 4:0 ҳисобида ютдилар. Кейинчалик 1998 йили бўлиб ўтган жаҳон чемпионатига йўлланма берувчи саралаш мусобақаларида ҳамюртларимиз японларга 6:3 ҳисобида ўйинни бой бердилар. Такрорий беллашувда эса ўзбекистонликлар кунчиқар мамлакат вакилларидан 1 очкони тортиб олишга муваффақ бўлишди (ҳисоб 1:1). Ниҳоят футбол бўйича Осиё чемпионатида рақибларимиз командамизни йирик ҳисобда – 8:1 билан ютишди.

Бизнингча, ушбу мағлубият ҳали ўзбек футболчиларининг эсидан чиққан эмас. Ўйлаймизки, улар японлар билан бўладиган навбатдаги учрашувда бор маҳоратларини ишга солиб, ғалаба сари дадил интиладилар ва олдинги мағлубиятнинг тасодиф эканини исботлайдилар.

Иордания футболчилари билан командамиз икки маротаба 2002 йил жаҳон чемпионатига саралаш мусобақаларида учрашишган. Иккала беллашувда ҳам дуранг – 2:2 ва 1:1 натижалари қайд этилган.

Фақат Бахрейн командасигина ўзбекистонликлар учун жумбоқ бўлиб турибди. Сабаби, командамиз улар билан ҳали бирор марта учрашмаган. Бахрейн футболчилари гуруҳ ўйинларининг охиргисида эронликларни мағлуб этиб, жаҳон чемпионатида иштирок этишдан маҳрум этганликларининг ўзиёқ уларнинг биз учун жиддий рақиб эканликларини англатиб турибди. Шунга қарамай, футбол командамиз Бахрейнликлар билан бўладиган дастлабки учрашувда ғалаба сари дадил интилиб, зафар қучадилар, деган умиддамиз.

Энди гуруҳларга бўлинган командалар ўртасида бўлиб ўтадиган мусобақалар жадвали билан танишинг.

«А» ГУРУҲИ. 27.09.02 Жанубий Корея – Малдив ороллари. 27.09.02 Уммон – Малайзия. 30.09.02 Уммон – Жанубий Корея. 30.09.02 Малдив ороллари – Малайзия 03.10.02 Малайзия – Жанубий Корея. 03.10.02 Малдив ороллари – Уммон.

«В» ГУРУҲИ: 27.09.02. Бирлашган Араб Амирликлари – Вьетнам. 27.09.02. Яман – Таиланд. 30.09.02. Вьетнам – Таиланд. 30.09.02. Яман – Бирлашган Араб Амирликлари. 03.10.02. Таиланд — Бирлашган Араб Амирликлари. 03.10.02. Вьетнам – Яман.

«С» ГУРУҲИ: 27.09.02. Туркманистон – Хитой. 27.09.02. Ҳиндистон – Бангладеш. 30.09.02. Туркманистон – Ҳиндистон. 30.09.02. Бангладеш – Хитой. 03.10.02. Хитой – Ҳиндистон. 03.10.02. Бангладеш – Туркманистон.

«Д» ГУРУҲИ: 28.09.02. Иордания – Япония. 28.09.02. Ўзбекистон – Бахрейн. 01.10.02. Япония – Бахрейн. 01.10.02. Ўзбекистон – Иордания. 05.10.02. Бахрейн – Иордания. 05.10.02. Япония – Ўзбекистон.

«Е» ГУРУҲИ: 28.09.02. Монголия – Эрон. 28.09.02. Ливан – Катар. 01.10.02. Эрон – Ливан. 01.10.02. Катар – Монголия. 05.10.02. Ливан – Монголия. 05.10.02. Эрон – Катар.

«F» ГУРУҲИ: 28.09.02. Сянган – Тожикистон. 28.09.02. Кувайт – Покистон. 01.10.02. Кувайт – Сянган. 01.10.02. Тожикистон – Покистон. 05.10.02. Покистон – Сянган. 05.10.02. Тожикистон – Кувайт.

ЧОРАК ФИНАЛ ЎЙИНЛАРИ: 08.10.02. а) С1–Д1. 08.10.02. в) Е1–F1. 08.10.02. с) А1–В2, С2, Д2. 09.10.02. д) В1–А2, Е2, F2.

ЯРИМ ФИНАЛ ЎЙИНЛАРИ: 10.10.02. В–С. 10.10.02. А–Д.

ФИНАЛ БАХСИ ВА УЧИНЧИ ЎРИН УЧУН КУРАШ 2002 ЙИЛ 13 ОКТЯБРДА БЎЛИБ ЎТАДИ.

Ҳазратилло РЎЗИЕВ тайёрлаган.

Жиноят ва жазо

ДЎСТ НИҚОБИДАГИ ҚОТИЛ

Туйғун Усмонов билан Баҳодир Мамадалиев 1983 йилнинг кузида Тошкент Халқ хўжалиги институтига ўқиб юрган йилларида танишишади. Бир кўрган таниш, икки кўрган билиш деганларидай, бу курсдошлар бора-бора дўстлашиб ҳам кетадилар. Ўлкамизда бозор иқтисодиёти қанот қоққач эса биргаликда тижорат ишлари билан шуғулланишади. Иккovлон пойтахт метросининг М. Горький бекати ёнидаги «Бўз» бозорида гўшт ва колбаса маҳсулотлари сотиш билан шуғулланадилар. Лекин бир-бирларининг ҳақларига хиёнат қилмадилар. Қарз олмадилар, қарздор ҳам бўлмадилар. Шу боисданми ҳар ҳолда ораларида ўзаро ишонч юзага келганди.

Бироқ минг афсуски, Баҳодир бу ўзаро ишончни суиистеъмол қилди. Дўстликка хиёнат қилиб, Туйғуннинг садоқатли умр йўлдошининг қотили бўлди.

Ҳайҳот, деб ҳайратдан ёқа ушлайсан киши. Наҳотки инсон зоти ўзининг ўн тўққиз йиллик дўстига шунчалик қабиҳ ва даҳшатли ёмонликни раво кўрса?!

Бунга ишониш қийин. Лекин на иложки, бу – аччиқ ҳақиқат!

Ўша куни Баҳодир маст эди. Тунги соат 22 ларда курсдош дўсти Туйғун Усмоновнинг эшик қўнғироғини босди. Балки «ичкиликдан ширингина бўлган Баҳодир дўстини кўргиси, қиттай-қиттай отиб бир отамлашгиси келгандир», дерсиз. Бе, қаёқда? Ношуд дўст қўлига қора қўлқопни кийиб қотиллик қилгани борганди. Ҳа, ҳа, ишонаверинг. Унинг нияти чиндан ҳам қотиллик эвазига бойлик орттириш эди.

Кутилмаган тунги меҳмон эшик қўнғироғини босган эди, хонадон соҳибаси Дилором Усмоновага рўбарў бўлди.

– Хуш келибсиз, азиз меҳмон!

– Туйғунжон уйдамилар?

– Афсуски йўқ. Бироқ ҳадемай келиб қоладилар. Агар зарур бўлса, уйга кириб бироз ўтириб туринг.

– Майли. Дўстимнинг келишини кутаман.

Меҳмоннинг шум ниятидан бехабар Дилором телефонни олиб турли таниш-билишларига қўнғироқ қила бошлади. Лекин негадир эрининг қаёқдалигини аниқлай олмади. Бу орада газ плитасига қўйилган чой ҳам қайнади. Уни дамлагач меҳмон олдига дастурхон ёзди. Кейин уни танҳо қолдириб ўзи яна таниш-билишларига қўнғироқ қилиб эрини қидира бошлади. Аммо ундан дарак топмади.

Шу зайлда соат 24 бўлди. Бироқ меҳмон уйига кетай демади. Мезбон ҳам уни қувиб чиқаролмади. Ниҳоят шу пайтгача ўзи танҳо чойхўрлик қилиб ўтирган меҳмон ўрнидан турди. Негадир у ниҳоятда дарғазаб эди. Дилором уни кўриб таажжубга тушди. Бироқ ўзини билмаганликка олди. Шу пайт кутилмаганда меҳмон жазавага тушди. Стол устидаги пичоқни олиб Дилоромга ташланди. Унинг бўйнига пичоқни тираб, дўқ урди:

– Пул ва тилла тақинчоқларинг қаерда?

– Менда унақа нарсалар йўқ!

– Шундайми?

– Ҳа, шундай!

– Унда мана бўлмаса!

Меҳмон шундай дея Дилоромнинг кўкрагига пичоқ урди. Жабрдийда «вой» деб бақиришга улгурди. Дилоромнинг «вой» деб бақирганини ётоқхонада ухлаб ётган норасида қизалоғи эшитиб қолганди. Шу боис у меҳмонхонага югуриб чиқди ва қонга беланган онасини кўриб:

– Онамни урманг, илтимос! Амакижон, онамни урманг, – деб ёлворди.

Лекин бағритош қотил унга парво ҳам қилмай Дилоромни қийнашни давом эттирди.

– Қани пул, Топасанми, йўқми?

– Бўлса топаман-да.

– Унда мана сенга яна битта!..

Кўзига қон тўлган «амаки», етти ёшли қизалоқнинг кўз олдида унинг онасига яна пичоқ санчди. Бола қўрқиб додлади:

– Онамга тегманг, – деб тағин зорланди, йиғлади!

Аммо шунда ҳам ваҳший меҳмоннинг кўнгли бироз бўлса-да юмшамади. Аксинча баттар қутуриб боланинг бўйнидан ушлаб ерга ётқизди. Бошини гиламга ишқаб, «Йиғламай, додламай, тинч ўтириш»ни уқтирди. Кейин оёқ-қўли дир-дир титраётган норасиданинг шундоқ кўз ўнгида унинг онасига яна икки бор пичоқ уриб қонга белади. Она жон таслим қилди. Шундан кейингина қотил уни холи қолдириб, Дилсорага яқинлашди.

Бола бечора қўрққанидан оғзи калимага келмасди. У, кейинроқ тергов чоғида бу ҳақда шундай дейди:

– Ўша куни онам билан «Эсмералда» киносини кўрдик. Кейин чарчаганимдан ётоқхонага кириб ухладим. Бир пайт уйимизнинг эшик қўнғироғи жиринглаганидан уйғониб кетдим. Лекин ўрнимдан турмадим. Онам бориб эшикни очдилар. Нотаниш эркак кишининг овози эшитилди. Онам уни уйга таклиф қилдилар. Мен тағин ухлаб қолдим. Орадан бир қанча вақт ўтгач онам «вой» деб бақирдилар. Мен қўрқиб кетиб меҳмонхонадан югуриб чиқдим.

Онам эшик олдидаги креслода ўтирибдилар. Тепаларида турган бир нотаниш киши қўлида сопли пичоқ тутганча турибди. Онамнинг ҳамма ёқлари қонга беланибди. У киши ёмон одам экан. Онамдан пул сўрайверди. Онам эса «пул йўқ» деб жавоб бердилар. Мен унга:

– Онамни урманг, – деб ёлвордим. Аммо у менинг бошимни орқасидан ушлаб пешонамни гиламга урди. Мен қочиб яна ётоқхонага кириб кетмоқчи бўлдим. Лекин у киши:

– Шу ерда қимирламай ўтир, – деб дўқ қилди. Мен унинг айтганини қилдим. Қўрққанимдан кўзимни юмиб олдим. Орадан анча вақат ўтгач у киши:

– Бор, онангни тиллаларини олиб чиқ! – деди.

Мен ётоқхонага кириб жавондан онамнинг тилла узук ва атирларини олиб чиқиб бердим. Кейин қўрққанимдан қочиб яна ётоқхонага кириб кроватга ётиб олдим.

У киши ортимдан ётоқхонага кирди. Энди онамга ўхшатиб мени ҳам қийнайди шекилли деб ўйлаб турсам, бундай қилмади. Сандиқ ва шкафларни титкилади. Отамнинг иссиқ кийимларини олди. Кейин меҳмонхонага чиқиб, у ерни ҳам титкилади. Мен қўрққанимдан яна кўзимни юмиб олдим. У кишининг қўлида қора қўлқоп бор эди. Ҳамма ёқни титиб бўлгач ваннахонага кириб, қўлини совунлаб ювди. Кейин газни очиб, чироқларни ўчириб қўйди. Шундан кейин калитни олиб, эшикни ташқаридан қулфлаб кетди. У кетгач мен ётоқхонадаги иккинчи калит билан эшикни очиб чиқсам онам креслода кўзлари очиқ ҳолда ўтирибдилар. Мен уларга: – Онажон, қўрқитманг, – деб ёлвордим. Аммо онам қимирламай ўтиравердилар. Шундан сўнг рўпарамиздаги қўшнимиз Муҳаббат опани уйига чиқиб, ёрдам сўрадим.

Тахминан соат тунги 24 дан 15-20 минутлар ўтган эди, – дейди Муҳаббат опа. Ногоҳ эшик қўнғироғи жиринглади. Бемаҳалда келган ким экан деб, эшикка яқинлашдим. Қулоқ солсам ташқарида ёш боланинг йиғиси эшитиляпти. Дарҳол эшикни очдик. Қарасам қўшним Дилоромнинг қизи Дилсора йиғлаб турибди.

– Ҳа, Дилсора нима бўлди?

– Онамни ўлдириб кетишди.

Бу совуқ хабардан бутун вужудим сесканиб кетди. Қўшнининг уйига шошилдик. Қарасак Дилором қонга беланган ҳолда ўлиб ётибди!

Дилоромнинг яна бир қўшниси Дилшод Эшмуродов шундай дейди:

– Ярим тунда қўшнимиз Маҳбуба бақир-чақир қилиб барча қўшниларни уйғотди. Шу жараёнда кимдир эшигимиз қўнғироғини тез-тез босди. Мен тез туриб биринчи қаватга тушдим. 101-хонадонда яшовчи Туйғун Усмоновнинг қизи Дилсора менга «Дилшод ака газни ўчиринг, мен газни ўчирганим йўқ – деб ёлворди. Бундоқ ҳушёр тортиб эътибор берсам, уйимизнинг йўлагидан ҳам газ ҳиди анқиб турибди. Дилсоранинг айтганини қилиб уйига кирсам хонадон газ ҳидига тўлган экан. Шошганимдан газ плитанинг бурагичини бураб, уни ўчиришга кучим етмади. Сўнг унинг юқорироқдаги труба қисмидан бураб ўчирдим. Кейин газ ҳиди чиқиб кетсин деб хонадоннинг деразалари ва эшигини очиб қўйдим...

Агар жажжи қизалоқ Дилсора бағритош қотил газ плиталарини очиб қўйганлигини эслатмаганида уйда портлаш содир бўлиб, кўни-қўшниларнинг ҳам ҳаётлари хавф остида қоларди. Шу маънода ва умуман атиги етти ёшли бу қизалоқнинг иродасига, ақлу заковатига тан бермай илож йўқ. Шу мурғаккина бола газ портлашидан келиб чиқадиган фожиани англаб, ундан одамларни огоҳлантириб, кўпчиликни ўлимдан сақлаб қолди.

Аммо 37 ёшни уриб қўйган, оилали, уч нафар фарзанднинг отаси Баҳодир Мамадалиев-чи! Таъбир жоиз бўлса, бу ёшда ақлу заковатга тўлиши лозим бўлган бу ношуд шундоқ беғубор қизалоқнинг кўз ўнгида унинг онасини пичоқлаб ўлдиришга қандай журъат этди? Шу марғак болани ўлдириш билан қўрқитиб, унинг онажонисига тегишли тақинчоқларини топиб олиб чиқиб беришга мажбур қилмоққа қаердан куч топди? Наҳотки шу қизалоқнинг уйига газ тўлдириб, уни портлашини режалаштирди? Ахир кўп қаватли уйдаги бу хонадонда портлаш содир бўлса бошқа хонадонларга ҳам азият чекиши муқаррар эди-ку! Ёш болалар, кексалару бегуноҳ одамларнинг уйлари бузилиб, ўзлари нобуд бўлишидан унга не наф?

Балки шундай даҳшатли ишга қўл урган Баҳодир Мамадалиевнинг эси жойидамасдир, у ақлан носоғдир, дерсиз. Йўқ, бундай эмас. У ақлан соппа-соғ, ўз хатти-ҳаракатига жавоб беришга қодир.

– Мен бу қабиҳликни пул деб, бойлик деб қилдим, – дейди қотилнинг ўзи – Дилоромни ўлдиргач унинг уйидан жами 772 минг сўмлик буюм олиб чиқиб кетдим.

Мен бу ишни қўлга тушмайман деб қилган эдим. Бироқ афсуски... Қилган жиноятимдан энди пушаймон қилмоқдаман. Суддан ва жабрланувчидан кечирим сўрайман.

Бироқ унинг бу жирканч қилмишини кечириб бўлоадими? Бу саволга қотилнинг қарийб 20 йиллик дўсти, марҳум Дилоромнинг турмуш ўртоғи Туйғун Усмонов суд мажлисида шундай жавоб берди:

– Мен судланувчига олий жазо берилишини сўрайман!

Бизга қолса ҳам жабрланувчи Туйғун Усмоновнинг мазкур сўровини амалга ошириш лозим деймиз. Бироқ суд қотил Баҳодир Мамадалиевнинг жиноятини адолат тарозусида ўлчаб, ундаги амалдаги қонунларимизга мувофиқ жазо тайинлади. Баҳодир Мамадалиев 20 йилга озодликдан маҳрум этилди. Энди бу жазо муддатининг дастлабки йилини қамоқда, қолган муддатини қаттиқ тартибли колонияда ўташга мажбур.

Баҳодир Мамадалиевнинг содир этган бу жинояти ҳар қандай кишини ҳам ўйлантириб қўяди. Наҳотки инсон зоти пул деб, бойлик деб шу қадар тубан кетса?! Наҳотки, ҳар қандай жиноятнинг ҳам жазосиз қолиши мумкин эмаслигини тушуниб етмаса?! Энг муҳими, бировларнинг бегуноҳ қонини тўкиш эвазига қўлга киритилган мол-мулк шу пайтгача ҳеч кимга насиб этмаган. Бундан кейин ҳам насиб этмайди. Аксинча, эл-улус орасида шармандаи-шармисор бўлиб, қаттиқ жазоларга мубтало бўлади. Қилмишинг –қидирмишинг, деб шунга айтарлар.

Мансур МУСАЕВ,
Жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар судининг судьяси.
Мурод КАЛОНХОНОВ,
«Адолат» мухбири.

ҚУТЛАЙМИЗ

Ҳурматли Саминжон СУЛТОНОВ!

Республикамиз жамоатчилиги сизни тажрибали педагог, моҳир, қалами ўткир журналист сифатида яхши билади. Сиз меҳнат фаолиятингизни бундан ярим аср муқаддам бошлаб, аввал Мирзачўл мактабларида, сўнгра турли газета ва журналларда самарали фаолият кўрсатдингиз. Хабар ва мақолаларингиз, очерк ва фельетонларингиз мана 45 йилдан ошдики республика газеталари ўқувчилари қалбини ром этиб келмоқда.

Шунингдек, радио тўлқинларидан таралган бир-биридан долзарб эшиттиришларингизни кўпчилик эслаб, мақтаб гапирганлигининг гувоҳи бўлганмиз. Айниқса, қаламингиз остидан чиққан «Қанорларда сув келди», «Раис ўғлини уйлантирармиш», «Этсиз тана, жунсиз қўй», «Тухумсиз товуқ қиссаси» сингари фельетонларингиз чоп этилган газеталар қўлма-қўл бўлиб кетганлиги кўпчиликнинг ёдида.

Умр оқар дарё дейдилар. Мана, Сиз толмас, жасур, иқтидорли қаламкаш, журналист устозимиз 70 ёшни ҳам уриб қўйибсиз. Биз «Адолат» газетаси жамоаси ҳам сўнгги пайтда газетамиз саҳифаларида сермаҳсул ижод қилганингизни қадрлаймиз. 70 ёшингиз муносабати билан Сизга узоқ умр, бахт-саодат, машаққатли ижод йўлида бардамлик, баркамоллик тилаймиз.

«АДОЛАТ»ЧИЛАР.

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши ва «Адолат» газетаси ижодий жамоаси.

Бош муҳаррир: Тўхтамурод ТОШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Т. О. ДАМИНОВ, А. Ғ. ҒУЛОММАҲМУДОВ, А. ЖЎРАБОЕВ, Р. З. АҲМАДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Р. Р. ҲАЙДАРОВ, М. МЎЙДИНОВ, К.РИХСИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Р. М. АЗИМОВ, Т. И. ЭРГАШЕВ, А. МАМАЖОНОВ, Ў.Ф. ЖЎРАЕВ, Н. НУРМАТОВ, М. КАЛОНХОНОВ, Д. Ғ. ТОШМУҲАМЕДОВА, З. Т. ТЎРАҚУЛОВ (ўз мухбир).

Мулоқот учун телефонлар:
Қабулхона — 133-41-89.
Хатлар ва шикоятлар бўлими — 136-55-64.
Котибият — 136-55-96.
Факс: (8.371) 133-41-89.

МАНЗИЛИМИЗ: 700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат Матбуот қўмитасидан 140 рақам билан рўйхатдан ўтган. Буюртма Г— 700, Ҳажми—2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

«Шарқ» нашриёт - матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Навбатчи— Илҳом СИДДИҚОВ | Саҳифаловчи — Бахтиёр ҚЎШОҚОВ

Газета IBM компьютерида терилди.

Босишга топшириш вақти—20.00.

● Муаллиф фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқ қилиши мумкин. ● Реклама ва эълонлар ҳаққонийлиги учун буюртма берувчи масъулдир. ● «Адолат»дан кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади. t Мазкур белги остида тижорат мақолалари чоп этилади. ● Газетанинг сифатли босилишига босмахона масъул. ● Қўлёзмалар эгаларига қайтарилмайди ва жавоб берилмайди.

Босишга топширилди 20.00.